

**VAAJAKOSKEN KESKUSTAN
ARKKITEHTUURIKILPAILU**

ARVOSTELUPÖYTÄKIRJA

VAAJAKOSKEN KESKUSTAN ARKKITEHTUURIKILPAILU
ARVOSTELUPÖYTÄKIRJA • 2010
Järjestäjä: Jyväskylän kaupunki
Nettisivut: www.jklarkkitehtuurikilpailut.fi/vaajakoski
Taitto: Jussi Sievänen
Valokuvat: Jyväskylän kaupunki
Viistokuva: Lentokuva Vallas Oy
Paino: Kopijyvä Jyväskylä

SISÄLLYSLUETTELO

1.	KILPAILUN JÄRJESTÄMINEN	4
1.1	KILPAILUN JÄRJESTÄJÄ, LUONNE JA TARKOITUS	4
1.2	OSALLISTUMISOIKEUS	4
1.3	PALKINNOT JA LUNASTUKSET	4
1.4	PALKINTOLAUTAKUNTA, TYÖVALIOKUNTA JA ASiantuntijat	4
1.5	KILPAILUOHJELMAN HYVÄKSYMINEN JA KILPAILUN SÄÄNNÖT	4
1.6	KILPAILUKUTSU JA KYSYMYKSET	4
1.7	KILPAILUAIKA	4
1.8	KILPAILUSEMINAARI	4
1.9	KILPAILUEHDOTUSTEN SAAPUMINEN JA ARVOSTELU	4
2.	KILPAILUN TAVOITTEET JA EHDOTUSTEN ARVOSTELUPERUSTEET	5
3.	KILPAILUN YLEISARVOSTELU	6
3.1	YLEISTÄ	6
3.2	KAUPUNKIRAKENNE JA KOKONAISNÄKEMYS	6
3.3	OSA-ALUEET	7
3.4	KORTTELIT, RAKENNUKSET JA ARKKITEHTUURI	8
3.5	MAISEMARAKENNE	8
3.6	LIIKENNE JA PYSÄKÖINTI	8
3.7	YLEISÖPALAUTE	8
4.	EHDOTUSKOHTAINEN ARVOSTELU	10
4.1	EHDOTUSTEN LUOKKAJAKO	10
4.2	YLÄLUOKKA	10
4.3	KESKILUOKKA	21
4.4	ALALUOKKA	28
5.	KILPAILUN RATKAISU	30
5.1	KILPAILUN TULOS	30
5.2	PALKINTOLAUTAKUNNAN SUOSITUS JA JATKOSUUNNITTELUOHJE	30
5.4	NIMIKUORTEN AVAUS	31

1. KILPAILUN JÄRJESTÄMINEN

1.1 KILPAILUN JÄRJESTÄJÄ, LUONNE JA TARKOITUS

Jyväskylän kaupunginvaltuusto teki joulukuussa 2008 juhlapäätöksen yleisen arkkitehtuurikilpailun järjestämisestä Vaajakosken keskusta-alueelle. Kilpailulla juhlistettiin uutta Jyväskylää, joka muodostettiin vuoden 2009 alussa yhdistämällä Jyväskylää, Jyväskylän maalaiskunta ja Korpilahti.

Vaajakosken keskustassa on viime vuosina alkanut viritä useita kehittämishankkeita, jotka muuttavat oleellisesti sen kaupallista rakennetta ja ilmettä. Kilpailun tarkoituksena oli parantaa Vaajakosken keskustan elinvoimaisuutta asumista lisäämällä sekä vahvistaa viihtyisän ja monipuolisen osakeskuksen kehittymistä. Kilpailulla haettiin kaupunkikuvallisin keinoin ratkaisuja asuin- ja työpaikkarakentamisen määrälle ja sijoittumiselle. Kilpailun lähtökohtana oli Vaajakosken keskustan sijainti kauniin virran rannalla ja sen arvokas historia keskisuomalaisen sahateollisuuden kehtona.

1.2 OSALLISTUMISOIKEUS

Kilpailu oli avoin kaikille. Kilpailijoita kannustettiin muodostamaan työryhmiä, joissa on asiantuntemusta arkkitehtuurin lisäksi esimerkiksi maisema-arkkitehtuurin, maankäytön, liikennesuunnittelun ja ympäristötaiteen aloilta.

1.3 PALKINNOT JA LUNASTUKSET

Palkintoina jaettiin 90 000 euroa kilpailuohjelman mukaisesti seuraavasti:

1. palkinto 35 000 euroa
2. palkinto 25 000 euroa
3. palkinto 16 000 euroa

Kaksi lunastusta á 7 000 euroa

Lisäksi palkintolautakunta jakoi neljä kunniamainintaa.

1.4 PALKINTOLAUTAKUNTA, TYÖVALIOKUNTA JA ASIAANTUNTIJAT

Palkintolautakuntaan kuuluivat kilpailun järjestäjän nimeäminä:

Markku Andersson, kaupunginjohtaja,
palkintolautakunnan puheenjohtaja

Veijo Koskinen, kaupunginhallituksen puheenjohtaja
Aimo Asikainen, kaupunkirakennelautakunnan puheenjohtaja
Ilkka Halinen, kaupunginarkkitehti
Tuija Solin, apulaiskaupunginarkkitehti
Anne Sandelin, asemakaava-arkkitehti

Suomen Arkkitehtiliiton nimeäminä puolueettomina asiantuntijajäseninä:

Jussi Murole, arkkitehti SAFA

Vesa Humalisto, arkkitehti SAFA

Palkintolautakunnan sihteerinä toimii kilpailun järjestäjän nimeämänä arkkitehti Mervi Savolainen ISS Proko Oy:stä.

Palkintolautakunnan liikennesuunnitteluasiantuntijoina toimivat Jorma Lipponen ja Timo Vuoriainen, Jyväskylän kaupunki/yhdyskuntatekniikka.

1.5 KILPAILUOHJELMAN HYVÄKSYMINEN JA KILPAILUN SÄÄNNÖT

Kilpailuohjelman liiteasiakirjoineen hyväksyivät palkintolautakunta ja Suomen Arkkitehtiliiton kilpailutoimikunta. Kilpailussa noudatettiin Suomen Arkkitehtiliiton kilpailusääntöjä.

1.6 KILPAILUKUTSU JA KYSYMYKSET

Kilpailuohjelma oli saatavissa kilpailun verkkosivuilla www.jkl.arkkitehtuurikilpailu.fi/vaajakoski sekä Suomen Arkkitehtiliiton ja Jyväskylän kaupungin palvelupisteestä.

Neljä kilpailijaa lähetti määräajan puitteissa palkintolautakunnalle kysymyksiä ja lisäselvityspyyntöjä. Kysymykset ja palkintolautakunnan vastaukset julkaistiin kilpailun internet-sivulla 20.11.2009.

1.7 KILPAILUAIKA

Kilpailuaika alkoi 19.10.2009 ja päättyi 19.01.2010.

1.8 KILPAILUSEMINAARI

Kilpailuseminaari järjestettiin 02.11.2009 Vaajakoskella.

1.9 KILPAILUEHDOTUSTEN SAAPUMINEN JA ARVOSTELU

Kilpailuun saapui yhteensä 41 ehdotusta. Näistä yhden aineistosta osa toimitettiin määräajan jälkeen ja ehdotus hylättiin. Muut 40 ehdotusta hyväksyttiin kilpailuun ja arvosteltiin.

Kilpailuehdotukset numeroitiin avaamisjärjestyksessä ja ne asetettiin näytteille ja yleisön kommentoitaviksi kilpailun internet-sivuille.

Palkintolautakunta kokoontui 6 kertaa ja työvaliokunta 3 kertaa. Kaikki kilpailutyöt arvosteltiin ja jaettiin luokkiin. Kaikista kilpailutöistä laadittiin kirjallinen arvostelu.

Kilpailuehdotukset olivat kommentoitavana kaupungin internetsivuilla helmikuun puolesta välistä maaliskuun loppuun.

2. KILPAILUN TAVOITTEET JA EHDOTUSTEN ARVOSTELUPERUSTEET

Arkkitehtuurikilpailun lähtökohtana oli visioida Vaajakosken keskustaa ja Vaajavirran rantaa yhtenä toiminnallisena kokonaisuutena. Alueella on paljon käyttämättömiä mahdollisuuksia nykyisen taajamarakenteen sisällä. Vaajakosken omaleimainen ja merkittävä kulttuurihistoriallinen ympäristö vaatii tulevalta suunnittelulta tasokasta arkkitehtonista ilmettä ja korkealaatuisia lähiympäristösuunnittelua.

Yksi kilpailun tavoitteista oli etsiä ratkaisuja murroksessa olevan kaupallisen keskustan uudistumiselle sekä kaupunkimaisen asumisen tuomiseen ydinkeskustan alueelle. Keskustan täydennysrakentaminen edellyttää ratkaisujen vaiheittaista toteuttamista.

Kilpailuohjelmaan oli kirjattu ehdotusten arvosteluperusteista seuraavat näkökohdat:

- Kestävä kaupunkisuunnittelu
- Kaupunkirakennustaiteellinen näkemyksellisyys ja kokonaisratkaisun toimivuus
- Yleiset liikenneratkaisut ja kilpailualueen sisäiset liikenneyhteydet
- Osa-alueiden omaleimaisuus ja identiteetti
- Historian ja maiseman huomioiminen
- Maastonmuotoja hyödyntävät ratkaisut
- Inhimillisen mittakaavan ymmärtäminen

Kilpailun arvostelussa on korostunut Vaajakosken keskustan kaupunki- ja maisemarakenteen kokonaisratkaisun merkitys ja kilpailuehdotusten kehityskelpoisuus, joita on pidetty tärkeämpänä kuin yksityiskohtien virheettömyyttä.

3. KILPAILUN YLEISARVOSTELU

3.1 YLEISTÄ

Jyväskylän kaupungin strateginen tavoite on kehittää aluekeskuksia, niiden palveluja ja asumisen mahdollisuuksien monipuolisuutta. Ideakilpailu on yksi kaupunkisuunnittelun strategisista keinoista hakea laajalti ideoita ja ajatuksia ja sitouttaa paikallisia toimijoita muutokseen. Vaajakoski muodostaa luontevan suunnan Jyväskylän yhdyskuntarakennetta täydentävälle kaupunkirakenteelle. Vaajakosken vahvuustekijöitä on sen teollinen perintö, joka näkyy kaupunkirakenteessa historiallisena kerroksellisuutena ja voimakkaana alueidentiteettinä.

Vaajakosken logistinen sijainti, maisema ja luonto mahdollistavat täydennysrakentamisen ja uudistamisen. Valmis infrastruktuuri mahdollistaa myös taloudellisesti edulliset rakentamismatkat.

Palkintolautakunta piti kilpailun tasoa hyvänä. Kilpailijat olivat paneutuneet tehtävään huolellisesti ja ehdotukset esittivät monipuolisesti erilaisia uusia ideoita Vaajakosken keskustan kaupunkirakenteen kehittämiseksi. Suunnittelutehtävä sekä asetetut lähtökohdat olivat haastavia. Kilpailun tavoitteita kilpailuohjelmassa ei määritelty kovin yksityiskohtaisesti eikä ehdottomia reunaehtoja esitetty. Kilpailun tulos vastasi järjestäjien odotuksia ja mahdollistaa parhaiden ehdotusten tarjoamia ideoita ja uusia ratkaisutapoja hyödyntäen laatia Vaajakosken keskustalle tulevaisuuteen tähtäävä kokonaissuunnitelma.

3.2 KAUPUNKIRAKENNE JA KOKONAISNÄKEMYS

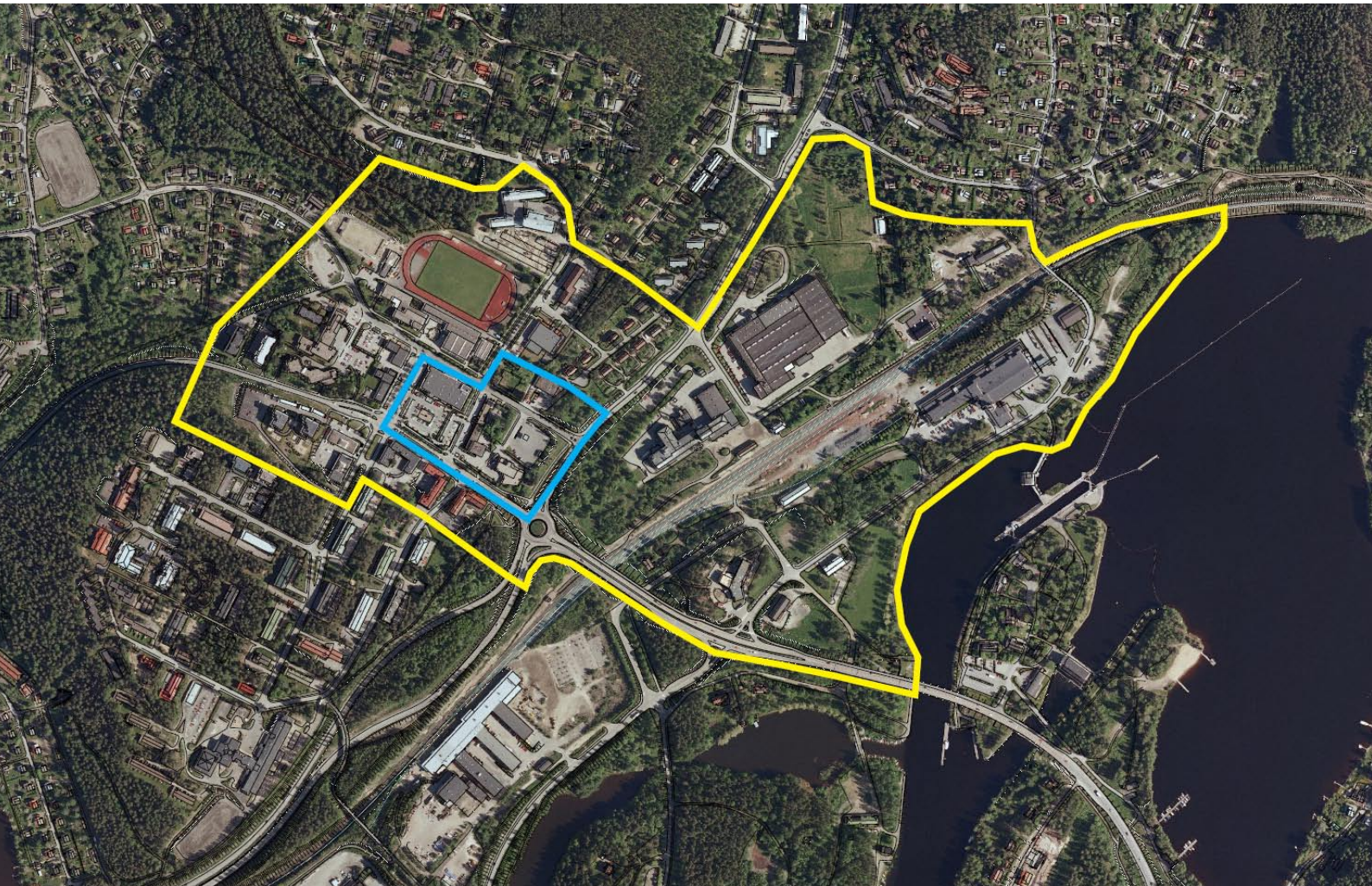
Vaajakosken keskustan voimakas topografia, teollinen historia ja kulttuuriympäristö tarjoavat hienot lähtökohdat uudelle korttelirakenteelle. Arvostelussa palkintolautakunta kiinnitti erityistä huomiota ehdotusten esittämään kaupunkikuvalliseen kokonaisuuteen sekä uutta identiteettiä sisältäville näkemyksille. Ehdotukset ovat lähtökohdiltaan hyvin erilaisia ja esittävät vaihtelevia ratkaisuja alueen kaupunki- ja korttelirakenteen muodostamiseksi.

Parhaissa ehdotuksissa vahva kaupunkirakenteellinen ja arkkitehtoninen kokonaisote syntyy omaperäisen korttelirakenteen ja julkisten ulkotoilujen muodostamasta kokonaisuudesta, jota paikan henkeen sovitettut rakennukset täydentävät.

Arvostelussa nousi merkittäväksi tekijäksi onnistunut osa-alueiden yhdistäminen. Pääsääntöisesti ehdotusten kokonaisratkaisussa on löydettävissä kaksi erityyppistä näkökulmaa alueiden yhdistämiseen: selkeä aksiaalisommitelma tai eri tavoin vapaamuotoinen reitistö. Nimimerkit "Viilto" ja "Varrella virran" muodostavat akselin keskustasta rantaan. Lisäksi ehdotuksessa "Karamelli" on aksiaalisommitelmaa korostettu voimakkaalla rakentamisella sekä kävelypromenadilla aina Naissaareen asti. Urheilutien jatkaminen rantaa kohden on ollut myös toimiva vaihtoehto, joista hyvinä esimerkkeinä on nimimerkit "Current" ja "Tumma suklaa". Vapaamuotoisella reitillä on kilpailussa saavutettu kiinnostavia kaupunkitiloja, joista ehdotukset "Viiskulma" ja "Citta di Vaajakoski" ovat onnistuneet myös luomaan onnistuneen kokonaisuuden yhteyksien osalta.

Rautatien ja Leppävedentien estevaikutusta on pyritty vähentämään useilla eri tavoilla. Ratkaisu on ollut yleensä riippuvainen

Kilpailualueen ja keskustan ydinkortteleiden raja

ehdotuksen kokonaisideasta. Alikulku on ollut selkeästi suosituin tapa jatkaa keskusta-akselia radan toiselle puolen. Kuitenkin myös ansiokkaita radan ylityksiä oli ehdotusten joukossa, kuten ehdotus "Citta di Vaajakoski" sekä "Karamelli".

Leppävedentien ylitys ja tulevaisuudessa rakentuvan uuden market-alueen liittyminen muihin osa-alueisiin on erittäin kriittinen kohta kehitettäessä Vaajakoskea. Kaupallisen painopisteen siirtyessä pois Vaajakoskentieltä kohti rantaa asetetaan uuden keskustan kehittymiselle paljon paineita. Ehdotuksessa "Cittadina" on ratkaistu ydinkeskustan liittyminen kaupalliseen keskustaan oivaltavasti ja kaupunkirakentamista hienovaraisesti jatkaen. Muissa ehdotuksissa, kuten "Viilto", "Current" ja "Tumma suklaa" on keskustan painopiste huomioitu taitavasti osana kävelykeskustaa.

Kaupunkitilallisesti ehdotukset vaihtelevat vapaasta sommitte- lusta ruutukaavaan, perinteiseen kylärakenteeseen tai yhtenäiseen kokonaisratkaisuun.

Kilpailu osoittaa, että uuden täydennysrakentamisen sovittami- nen Vaajakosken keskustan yhteyteen on mahdollista toteuttaa monin tavoin. Parhaissa ehdotuksissa uusi rakentaminen muodostaa omaleimaista ympäristöön sovitettua miljöötä.

3.3 OSA-ALUEET

Kilpailualue käsitti Vaajakosken nykyisen keskustan. Se sisältää neljä eri tyyppistä osa-aluetta: Vessmanninmäki ja ydinkorttelit, Liikuntakeskus, Pandan ja aseman seutu sekä Virranranta. Kilpai- lussa toivottiin Vaajakoskelle muodostuvan omaleimaista osa- alueista koostuva yhtenäinen keskusta-alue.

KESKUSTA (VESSMANNINMÄKI ja YDINKORTTELIT, LIIKUNTAKESKUS)

Palkintolautakunta katsoi arvostelussaan keskustaa yhtenäise- nä toiminnallisena ja kaupunkirakenteellisenä kokonaisuutena. Vaajakosken ydinkeskusta sijoittuu korkealle kosken ja sen var- relle perustettujen tuotantolaitosten yläpuolelle. Keskustasta avautuu näkymiä Virranrantaan ja vastapäiselle Kanavuorelle. Keskustan nykyinen rakennuskanta on hajanainen ja eri aikoi- na rakentunut. Voimakkaimpina elementteinä funkishenkiset asuin- ja liikerakennukset sekä kirjasto-liikuntahalli.

Luontevana ratkaisuna pidettiin keskustan olemassa olevaan ruutukaavaan perustuvaa täydentävää ja uusiutuvaa kortte- lirakennetta. Parhaissa ehdotuksissa on pystytty esittämään pienimittakaavainen, tehokas, monipuolinen sekä vaiheittain toteutettava korttelirakenne, johon liikenne- ja pysäköinti on integroitu. Lisäksi liittyminen muihin osa-alueisiin sekä olemas- sa olevaan kaupunkirakenteeseen on toteutettu luontevasti. Keskustakortteleissa asumisen, liike- ja palvelutilojen sekoitta- minen on toivottavaa. Kilpailijat ovat yleisesti ottaen hyödyn- täneet maanalaista pysäköintiä, mutta oikean tasapainon löy- täminen raskaiden kansirakenteiden ja pihojen välillä on ollut selvästi haastava tehtävä.

Kaupallisen keskustan osalta arvostelussa pohdittiin myös mah- dollisuutta vaiheittaiseen toteuttamiseen, jolloin maanalaisen

pysäköinnin ja sekarakenteisten kortteleiden rakentumisen synkronointi vaatii huolellista jatkosuunnittelua.

Terveyskeskuksen sijoittaminen nykyisen kortteliin, palveluta- lon yhteyteen on osoittautunut toimivimmaksi ratkaisuksi. Näin keskustan kaupallisen painopisteen siirtyminen täydentyy jul- kisen rakentamisen myötä kokonaisuudeksi. Terveyskeskuksen sijoittaminen kävelyakselin päätteenä on kauniisti toteutettu ehdotuksessa "Viilto". Vetovoimainen terveysasema on myös esitetty ehdotuksessa "Willy Wonka", joka sijoittuu komeasti kä- velykeskustan keskelle.

Leppävedentien tulisi olla tulevaisuudessa katumainen, kau- punkirakennetta yhdistävä elementti, jonka ylittäminen tasossa tapahtuu kävelevän ihmisen mittakaavassa ja edesauttaa kau- pallisen rakentamisen helppoa saavutettavuutta myös kevyen liikenteen avulla.

Keskustasta Pandan kortteliin ja Virranrantaan toivottu kevy- enliikenteenreitti on useimmissa kilpailuehdotuksissa esitetty Urheilutien yhteyteen. Vaihtoehtoisina ratkaisuna on ollut Vaa- jakoskentien varteen tai keskustakortteleiden keskelle sijoitettu raitti. Monen ehdotuksen keskeinen idea on ollut voimakkaan kävely- ja näkymäkselin rakentaminen keskustasta Virranran- taan.

ASEMAN SEUTU JA PANDAN ALUE

Parhaissa ehdotuksissa uusi liikerakennus, asemanseutu ja Pandan kortteli muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden, joka toimii linkkinä keskustan ja Virranrannan välille sekä aktiivi- sen osan uutta kaupunkirakennetta. Liikekorttelin maankäyttö muodostaa tärkeän osan tulevaa keskustarakennetta ja merkit- see kaupunkikuvallisesti saapumisen Vaajakosken keskustaan. Uuden liikekorttelin toivoisi olevan toiminnallisesti monipuoli- nen ja sen suunnittelussa tulisi huomioida kaupunkirakenteen pitkän tähtäimen kehittämistarpeet. Palkituissa ehdotuksissa on Pandan vanhan tehtaan ja liikekorttelin väliin kehitetty korkea- tasoista kaupunkiympäristöä. Yhteyksien järjestäminen aseman ja Pandan alueelta Virranrantaan on osoittautunut kilpailun kes- keiseksi haasteeksi. Yli- tai alikulku ovat molemmat ratkaistavis- sa toimivasti, joskin alikulkutunnelit ovat osoittautuneet parem- min Virranrannan ympäristöön sovitetuiksi.

Tölskän alueella nykyisen korttelirakenteen täydentäminen pientaloalueena, johon liittyy avoimempi puutarhavyöhyke ja näkymät rantaan on osoittautunut luontevaksi. Tästä hyviä esimerkkejä on ehdotuksissa "Flow", "Raami" ja "Yllä veden, alla mäen".

Monissa ehdotuksissa esitettyä lähijunaliikenteen aloittamista olisi syytä selvittää tulevaisuudessa. Useimmat kilpailijat olivat luontevasti esittäneet aseman paikan Vanhan Pandan tehtaan, tulevan marketin ja vanhan asemarakennuksen kohdalle. Poik- keuksellisesti nimimerkki "Alea" oli pohtinut Vaajakosken laa- jempaa seudullista merkitystä myös raideliikenteen kannalta.

VIRRRANRANTA

Virranranta on Vaajakosken tärkein viheralue ja identiteettiteki- jä. Kulttuuriympäristön täydentäminen uudella rakentamisella

on osoittautunut monelle kilpailijalle vaikeaksi. Radan suuntainen ja Naulatehdasta täydentävä korttelirakenne on osoittautunut luontevaksi ratkaisuksi. Riittävän avoimen julkisen rantapuiston säilyttäminen on katsottu hyväksi. Vaajakoskentien varteen ja "hallintorakennuksen" yhteyteen sijoitetut rakennukset tiivistävät kaupunkirakennetta ja luovat kaupunkimaista katutilaa. Virranrannan uusilla katu- ja liikennejärjestelyillä voidaan vapauttaa ja tehostaa maankäyttöä, samalla puistoaluetta laajentaen. Palkintoluokan ehdotuksissa esitetään erilaisia ratkaisumalleja alueen rakentamiseksi. Virranrantaan on katsottu sopivan keskusta-aluetta vapaampi korttelirakenne, massoittelu ja arkkitehtuuri. Ehdotuksissa "Viilto" ja "Tumma suklaa" puisto, liikennejärjestelyt ja rakentaminen muodostavat tasapainoisen kokonaisuuden.

3.4 KORTTELIT, RAKENNUKSET JA ARKKITEHTUURI

Kilpailussa nousi esiin osa-alueiden erilaisuus, joka heijastui kortteliratkaisuihin ja arkkitehtuuriin. Erot keskustan ja Virranrannan ratkaisuiden välillä koettiin positiivisina ja alueiden erilainen identiteetti saa näkyä arkkitehtuurissa. Kilpailijat ovat esittäneet mittakaavallisesti ja toiminnallisesti erilaisia ja vaihtelevia kortteliratkaisuja. Elävän keskustan ja kortteleiden toteuttaminen vaatii erilaisten toimintojen sekoittumista. Asumisen, liiketilojen ja työpaikkojen yhdistäminen on edellytys kaupunkimaisen, ympäri vuorokauden aktiivisen keskustan toteutukselle. Toiminnallisesti monipuolinen keskusta on tärkeä osa kestävästä kehitystä. Toimiva ja ajanmukainen keskusta lisää vetovoimaisuutta ja parantaa palveluita. Ehdotuksissa on useita toteuttamiskelpoisia ideoita keskustan elävöittämiseksi. Parhaina pidettiin ratkaisuja, joissa uudet, toiminnallisesti monipuoliset korttelit täydentävät olemassa olevaa kaupunkirakennetta huomioiden perinteisen rakentamisen mittakaavan ja paikan hengen.

Ydinkeskustan osalta olemassa olevaa ruutukaavaa täydentävät ja mukailevat ratkaisut osoittautuivat luonteviksi. Kortteleiden tilanmuodostus, toiminnot ja joustavuus ovat oleellisia tekijöitä uuden Vaajakosken kaupunkirakenteessa.

Parhaissa ehdotuksissa muodostuu vaihtelevaa vaihteittain toteutettavaa kaupunkirakennetta sekä suojaisia, yhteisöllisyyttä tukevia korttelipihoja.

Vaajakosken keskustan omaleimaisuus syntyy nykyisten rakennusten ja uuden rakentamisen muodostamasta kokonaisuudesta, kuten ehdotuksissa "Cittadina" ja "Current". Niissä esitetyt pikkukaupungin keskustaan mittakaavallisesti sovitettut korttelit ja rakennukset luovat kiinnostavaa kaupunkikuvaa ja elävää keskustarakennetta. Parhaat ehdotukset tarjoavat mahdollisuuden erilaisten vaihtelevien liike- ja asuinrakennustyyppien toteuttamiseen. Uuden liikerakennuksen sijoittaminen Pandan alueelle ja sen integroiminen kaupunkirakenteeseen on ollut yksi kilpailun keskeisimpiä haasteita.

Parhaissa ehdotuksissa keskustan olemassa olevat merkittävät paikan henkeä luovat elementit oli huomioitu osana kehittyvää keskustaa. Niin Virranranta kulttuurillisesti merkittävine puistoinneen, SOK:n vanha kiinteistö, Naulatehdas kuin kirjasto-liikuntakeskuskin tulisi hahmottua aktiivisena ja näkyvänä osana uutta keskustaa.

3.5 MAISEMARAKENNE

Tiiviin rakentamisen vastapainona säilyvillä rakentamattomilla alueilla on suuri merkitys syntyvälle kaupunki- ja korttelirakenteelle. Yhteisten julkisten tilojen rooli korostuu ja viheralueiden avulla voidaan säilyttää olevia luonnon elementtejä ja tukea luonnon monimuotoisuutta.

Parhaissa ehdotuksissa topografia, maisemarakenne ja luonnon elementit on otettu inspiraationlähteiksi, jotka ovat tehneet kokonaisratkaisusta kiinnostavan ja omaleimaisen. Suurimmassa osassa ehdotuksista on hyödynnetty kilpailualueen maastonmuotoja ja sijoitettu rakentaminen kaupunki- sekä maisemakuvallisesti edullisimpiin paikkoihin,

Yhteydet keskustasta Virranrantaan on ratkaistu vaihtelevasti. Osa ehdotuksista esittää laajoja kansirakenteita, kun taas toisissa ehdotuksissa yhteyksiä ei ole huomioitu laisinkaan. Parhaissa ehdotuksissa kevytliikenne on ohjattu tilallisesti mielenkiintoisesti ja liikenteellisesti turvallisesti Leppävedentien ja radan ylitse tai alitse.

Kaupunkirakennetta jäsentävät näkymäakselit, viherkiilat ja kevyenliikenteen reitit on parhaiten huomioitu ehdotuksessa "Viilto". Ehdotuksessa "Tumma suklaa" on keskusraitin jatkaminen puistoksi muodostanut katkeamattoman kävelyreitit rantaan.

3.6 LIIKENNE JA PYSÄKÖINTI

Keskusta-alueiden kehittämisessä liikenteen ja pysäköinnin ratkaiseminen ovat keskeisiä haasteita. Pysäköintiratkaisuille on tärkeä merkitys keskusta-alueen toimivuudelle ja viihtyisyydelle. Kilpailijat ovat ratkaisseet pysäköinnin vaihtelevasti, joko yhtenäisinä maantasoon sijoitettuina kenttinä tai korttelirakenteeseen, kansien alle, piilotettuna.

Valtatien, Vaajakoskentien ja Leppävedentien rooli kaupunkirakennetta jakavina elementteinä on huomioitu eri tavoin. Ehdotuksissa "Current" ja "Tumma suklaa" keskeinen akseli sijoittuu Urheilutien varteen ja ehdotuksessa "Viilto" akseli on sijoitettu kaupunkirakenteen keskelle. Nimimerkin "Cittadina" koko korttelirakenne kietoutuu kadun ympärille ja muodostaa hyvin luontevan perinteisen kaupunkirakenteen. Vaajakoskentiestä on mahdollista luoda elävää ja kaupunkimaista katutilaa liikenteen vähentyessä uuden ohitustien valmistuttua. Uuden liikekorttelin liikenne- ja pysäköintiratkaisulla on suuri merkitys keskustaa alueen yhtenäisyydelle.

Linja-autoliikenteen keskus on sijoitettu vaihtelevasti keskustan eri puolille ehdotuksien kokonaisratkaisusta riippuen. Vaajakosken kautta kulkeva raideliikenne muodostuu nykyisin tavarakuljetuksista ja pikajunaliikenteestä. Osassa ehdotuksista on esitetty lähijunaliikenteen aloittamista Vaajakoskelle.

3.7 YLEISÖPALAUTE

Palkintolautakunnan hyväksyttyä ehdotukset arvosteltaviksi ja aloitettua arvosteluprosessin asetettiin kilpailutyöt kilpailun internet-sivulle julkisesti yleisön tutustuttavaksi ehdotusten arvostelun aikana. Ehdotuksia sai kommentoida ja arvioida aina

Viistokuva kilpailualueelta, Lentokuva Vallas Oy

maaliskuun loppuun asti. Sivustoon laskettiin tutustuneen lähes 5000 kävijää.

Kilpailutöiden arvostelun kanssa samanaikainen yleisönäyttely on osoittautunut toimivaksi menettelyksi ajatellen yhdyskuntasuunnittelun läpinäkyvyyttä sekä asukkaiden osallistumista ennen varsinaisen suunnittelun aloittamista.

Kilpailuaineisto herätti laajaa kiinnostusta ja keskustelua sekä tuotti rakentavia kommentteja, jonka seurauksena syntynyt yleisöpalaute ehdotuksista on ensiarvoisen tärkeää etenkin monitahoisten ja haastavien yhdyskuntasuunnitteluiden kilpailujen kohdalla. Näin voidaan saada esiin vaikeasti löydettäviä alueiden asukkaiden tärkeitä paikkoja sekä paikallista näkemystä kilpailualueen kehittämiseksi. Vaajakoskella paikallista asiantuntemusta esiin tuovat kommentit koskivat lähinnä maisema- ja lähiympäristösuunnittelua sekä uuden marketin sijainnin arviointia.

Yleisöpalaute ei vaikuttanut palkintolautakunnan arviointityöhön.

4. EHDOTUSKOHTAINEN ARVOSTELU

4.1 EHDOTUSTEN LUOKKAJAKO

Palkintolautakunta jakoi kilpailuehdotukset kolmeen luokkaan. Yläluokkaan sijoittuivat ehdotukset, joissa kokonaisratkaisu sekä joidenkin osa-alueiden ratkaisut ovat onnistuneita. Keskiluokassa ovat ehdotukset, joiden kokonaisratkaisua pidettiin kohtuullisen hyvänä, mutta muilta osin ne eivät tarjonneet perusteltuja lähtökohtia jatkosuunnittelua silmälläpitäen. Alaluokkaan sijoittuivat ehdotukset, joita palkintolautakunta piti keskeneräisinä tai joiltain osiltaan puutteellisina.

Yläluokka:

2. UUDET YMPYRÄT

- 3. AXIS
- 4. DO-RE-MI
- 12. CITTADINA
- 13. VIISKULMA
- 15. VIILTO
- 19. CITTA DI VAAJAKOSKI
- 22. VARRELLA VIRRRAN
- 24. VIRRRAT
- 25. RAAMI
- 27. WILLY WONKA
- 28. ALEA
- 34. CURRENT
- 36. TUMMA SUKLAA
- 39. FLOW
- 40. KARAMELLI

Keskiluokka:

- 1. CONNECTING GREEN
- 5. LIITOS
- 6. EDESTAKAS
- 7. DIPOLIS
- 8. VARRELLA VIRRRAN
- 9. PAIKASTA TOISEEN
- 10. YLLÄ VEDEN, ALLA MÄEN
- 11. ELÄKÖÖN!
- 14. LEIKKI
- 17. KUOHUU
- 23. UP&DOWN
- 29. OMINTAKEINEN MAKEINEN
- 30. PATRUUNA
- 32. NIETOS
- 33. PALUU TULEVAISUUTEEN
- 35. VAAJAKOSKEN RAITTI
- 37. SISUKAS

Alaluokka:

- 16. SYKE
- 18. VIA
- 20. HULPPEET NÄKYMÄT
- 21. GARDEN CITY OF TO-MORROW
- 26. UUDET RAITIT
- 38. KATSE KANAVUOREEN
- 41. MUURAHAINEN

4.2 YLÄLUOKKA

2. UUDET YMPYRÄT

Kokonaisratkaisultaan ja kaupunkitilallisesti rikas sekä tasapainoinen ehdotus, jossa Vaajakosken keskustaan on luotu uusia kaupunkirakenteellisia ja toiminnallisia painopistealueita. Kävelykeskusta, Saapumisaukio ja Virranrannan korttelit ovat mitta-kaavaltaan hallittuja ja harmonisia.

Uusi liikenneympyrään tukeutuva aukio muodostaa juhlanan saapumisen keskustaan. Toiminnallisesti monipuolinen, kaupunkimainen, pyöreä aukio on komeasti järjestetty, mutta se ei välttämättä muodosta viihtyisää jalankulkuympäristöä. Aukioon liittyvät rakennukset ja monipuoliset toiminnot elävöittävät keskustaa. Toimivampana olisi pidetty kuitenkin kaupunkirakenteen tiivistämistä Pandan korttelin suuntaan, jonne ehdotuksessa on sijoitettu väljä puistomainen yhteys rantaan.

Keskustaan ehdotettu vaihteleva korttelirakenne, kävelyvyöhyke ja sekoitetut toiminnot ovat hyvin perusteltavissa. Keskustaan muodostuu vaihtelevia miellyttäviä kaupunkitiloja, mutta tilojen kortteleittain muuttuvat suuntaukset tekevät siitä hieman jäsentymättömän. Kävelyvyöhykkeen jatkaminen Liikuntakeskuksen suuntaan ja sen täydentäminen ovat tervetulleita ajatuksia. Vessmannintien puistoakselin kavennusta ei pidetty perusteltuna.

Pandan kortteleiden täydentäminen on esitetty kaaviomaisesti omina kaarevina kokonaisuuksinaan, jotka eivät riittävästi kytkeydy muuhun kaupunkirakenteeseen. Pandan koillispuoleinen viheralue on jäänyt vaille huomiota.

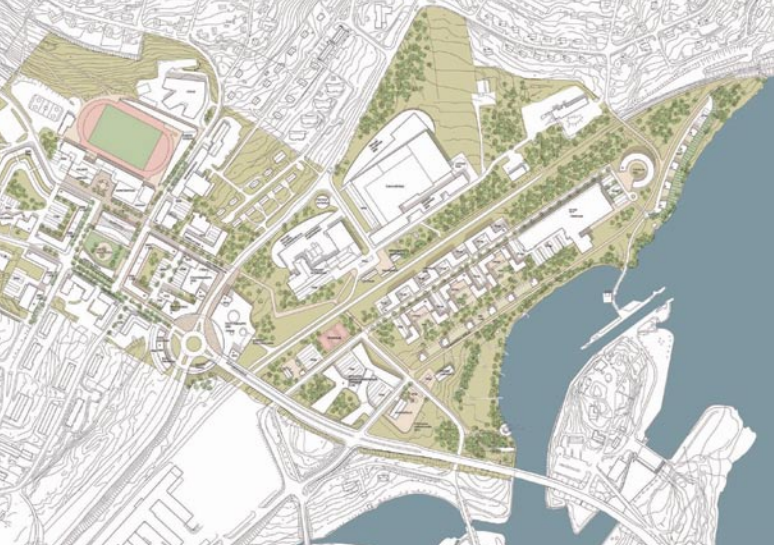
Ehdotuksen parasta antia on Virranrantaan esitetty kaupunkirakenne, joka rataa tukeutuen täydentää ryhdikkäästi Naulatehtaan korttelia. Korttelirakenne ja mittakaava ovat hyvin paikkaan sopivia. Alueen uudet katujärjestelyt rauhoittavat rantapuistoa, jonka lisäksi vanhat rakennukset on säilytetty hienosti osana Rantapuistoa ja uutta kaupunkirakennetta. Vanhan hallintorakennuksen täydennysrakentaminen muodostaa hauskan kokonaisuuden.

Ehdotuksessa olisi kaivattu voimakkaiden ja omaleimaisten uusien kaupunkitilojen parempaa liittymistä toisiinsa.

3. AXIS

Monilla osa-alueilla huolellisesti ja taitavasti tutkittu ehdotus, joka perustelee uskottavasti valitut ratkaisut. Rakentamisen ja viheralueiden painopisteet ovat varmaotteisesti sijoitetut ja yhteydet osa-alueiden välillä realistiset.

Keskustan painopiste on siirretty selkeästi uusien liikeyksiköiden yhteyteen. Silti reitti alueen halki on luonteva. Urheilukampuksen rauhoittaminen Savonmäentien linjausta muuttamalla on muodostanut viihtyisän yksityiskohdan keskustan kupeeseen. Leppävedentien saapuminen kiertoliittymään on hieman arkinen. Liittyminen radan yli sillalla ja alikululla parantaa yhteyksiä, mutta on ratkaisuna tuhlailtava.

Uudet Ympyrät, kokonaissuunnitelma

Uudet Ympyrät, havainnekuva

Axis, kokonaissuunnitelma

Axis, havainnekuva

4. DO-RE-MI

Rento ja hyväntuulinen ehdotus, jonka vapaamuotoiset korttelit tuottavat komeaa vapaasti soljuvaa kaupunkitilaa.

Ydinkeskustaan ehdotettu uusi umpikortteleihin perustuva kaupunkirakenne on harmonista ja sopivan kaupunkimaista. Keskustan korttelirakenne ja arkkitehtuuri funktisviitteineen ovat sympaattisia, mittakaavaltaan ja massoitteluiltaan sopuisia. Selkeä tilahierarkia julkisten katu- ja aukiotilojen sekä korttelipihojen välillä on perusteltua, joskin pihat jäävät osittain melko pieniksi. Ehdotuksen parhaat ideat painottuvatkin keskustaan. Pandan ja aseman seutu sekä Virranranta ovat maisemarakenteeltaan ja tilahierarkialtaan jäsentymättömpiä. Yhteys keskustasta rantaan on esitetty kävelykatumaisena raittina, jonka komeana päätteenä toimii uusi terveyskeskus.

Pandan korttelin kehittäminen on vaikuttavaa kaupunkirakenteellista sommittelua, kuitenkin turhankin formalistista. Pyöreät korttelit ovat komeita, mutta ne eivät muodosta keskenään aktiivista kaupunkitilaa. Suurin ympyräkortteli on toiminnallisesti monipuolinen ja se muodostaa hienon saapumisen kaupunkiin ja linkin keskustasta rantaan. Pandan vanhan tehtaan osittainen purkaminen kokonaissommittelun vuoksi ei ole perusteltua. Radanvarsi on pääosin avointa tilaa, eikä kilpailualueen koillisosaan ole ehdotuksessa esitetty uusia ratkaisuja.

Virranrantaan sijoitetut kaarevat nauhamaiset korttelit muodostavat puistomaista ympäristöä, mutta ne ovat irrallisia, katkaisevat rantapuiston ja avaavat maisematilaa liiaksikin radan suuntaan. Tilarakenne on hajanaista ja osittain ristiriitaista, joskin sen avoimuus on perusteltua näkymien kannalta. Kelluvien rakennusten realistisuus virranrannassa askarruttaa.

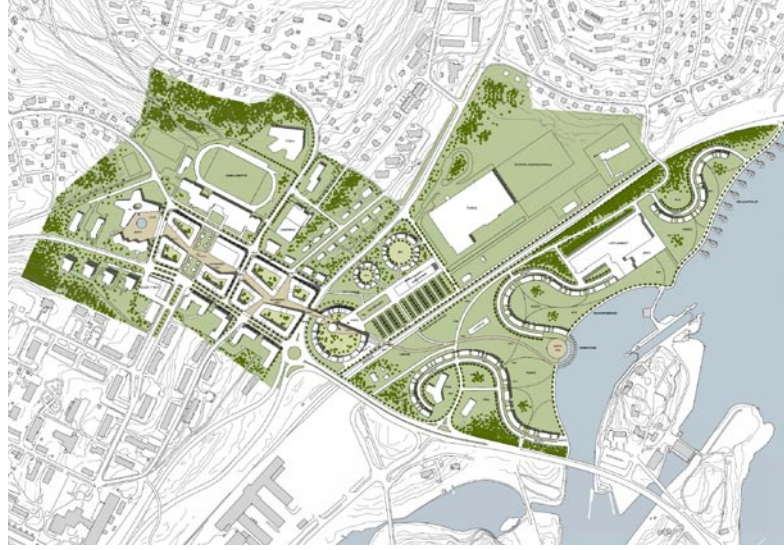
12. CITTADINA

Hallittu, kaupunkimainen, omaperäinen ja johdonmukainen ehdotus, jossa Vaajakosken keskusta muodostaa yhtenäisen kaupunkirakenteellisen ja ympäristöltään harmonisen kokonaisuuden. Kaikki kilpailun osa-alueet ovat perusteellisesti tutkittu ja tasapainoisesti ratkaistu.

Leppävedentien käännös on oivaltava ratkaistu jolla on saatu liitettyä, uusi liikekortteli, aseman seutu ja Pandan alue luontevasti osaksi ydinkeskustaa. Viuhkamainen kokonaisuus luo urbaania ympäristöä ja toivottua kaupunkimaisuutta.

Ydinkeskustaan ehdotetut ruutukaavaa tukevat suurtorttelit ovat selkeitä, samankaltaisia, mutta arkkitehtonisesti rikkaita. Julkinen tila ja korttelipihat ovat hierarkisesti jäsennetty. Jalankulkuyhteydet on järjestetty katujen varsille Urheilutien ja Vaajakoskentien yhteyteen. Uusi terveysasema sijoittuu torin viereen ja liittyy osaksi ydinkeskustan toiminnallista painopistettä, yhdistäen samalla myös liikuntakeskuksen paremmin uuteen kaupunkirakenteeseen.

Uusi liikerakennus Vaajakosken- ja Leppävedentien risteyksessä on onnistuneesti integroitu asuinkortteliin, joka samalla muodostaa tiivistä kaupunkitilaa. Pandan vanhan tehtaan ja liikekorttelin väliin muodostuu komea ja toiminnallisesti aktiivinen kaupunkiaukio. Leppävedentie ja pysäköintiramppi estävät kuitenkin aukion liittymisen rannan suuntaan. Ehdotuksen heikkoutena on jalankulkuyhteyksien järjestäminen keskustasta rantaan. Reitit on ratkaistu on turhankin realistisinä, alikulkutunneli

Do-Re-Mi, kokonaissuunnitelma

Do-Re-Mi, havainnekuva

Cittadina, kokonaissuunnitelma ja havainnekuva

Cittadina, havainnekuva

on vaikeahko ja reitit kierrätetty osittain epäloogisesti.

Virranrannan korttelit tukeutuvat radan ja Naulatehtaan ja koordinaatistoon. Ehdotettu uusi katuyhteys vapauttaa rannan jalankulkualueeksi. Vanhan hallintorakennuksen ympäristöä täydentävät työpaikkarakennukset ovat luontevia, mutta edellyttävät vanhan puutalon purkamista. Rantakorttelit ovat mittakaavaltaan ja massoittelultaan onnistuneita. Rantapuisto jää kuitenkin pienehköksi. Koillisosan pientalokortteli on toimiva, joskin se voisi sijoittua hieman enemmän irti Naulatehtaan rakennuksesta.

Liikennratkaisu on innovatiivinen, mutta myös osittain vaikeasti toteutettavissa. Paikallisjunaliikenteen hyödyntäminen on huomioitu ja pysäköinti on ratkaistu järkevästi. Ehdotus on vaikuttavan tasapainoinen ja innovatiivinen, ehdotettu arkkitehtuuri ja miljöö on sympaattista ja kauniisti esitetty.

13. VIISKULMA

Poikkeuksellinen ehdotus, jossa on onnistuttu ratkaisemaan Vaajakosken ongelmat hyvin luontevalla ja tasapainoisella tavalla. Kaupunkikuvallinen identiteetti on vahva ja tekijän näkemys alueen kehittämisestä on looginen. Pienet yksityiskohdat ottavat huomioon olemassa olevaa kaupunkirakennetta ja kertovat eläytymisestä paikkaan.

Keskustassa mittakaava syntyy nykypäivän tulkinnasta Vaajakoskentien varren funkistaloista. Kortteleiden muodostus on mittakaavaltaan hallittua ja vaihtelevaa. Kaupungilla liikkuja johdatellaan aukiolta toiselle ja merkkirakennukset sijoittuvat aktiivoimaan julkista tilaa. Tosin julkisten katutilojen kokoja olisi ollut syytä tarkastella kriittisemmin. Uudet katujen linjaukset ottavat huomioon vanhat reitit ja keskustasta syntyy aidosti kävelykatujen verkosto, joka yhdistää rannan ja urheilukampuksen. Lisäksi tekijä on onnistunut yhdistämään Pandan alueen keskusta yksinkertaisin keinoin, joka on ollut kilpailussa yleensä vaikeaa. Osaltaan yhdistämistä edesauttaa liikenteen pitäminen kaupunkimaisesti samassa tasossa ja autoliikenteen hallitseminen jalankulkijoiden ehdoilla.

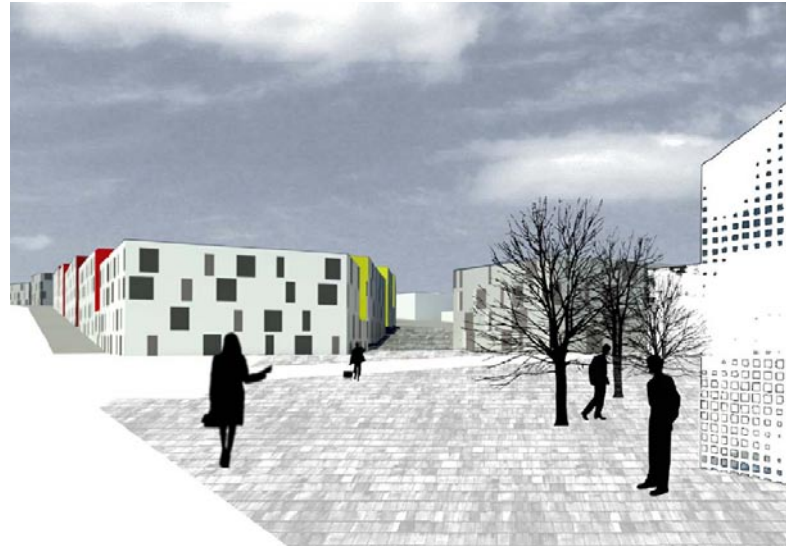
Kiertoliittymään rajautuva väljä tori ei ole sellaisenaan miellyttävä, mutta hieman uudelleen jäsennehtynä kehityskelpoinen ja aktiivisen kohtauspaikan mahdollistava. Vaajakoskelle saapumiseen se tarjoaa näyttävän käyntikortin. Rannan alue on johdonmukaisesti rakennettu ja kaupunkivillat synnyttävät mielikuvan Vaajakosken "Eiranrannasta". Ajatus virran sivu-uomasta ja uimarannasta on järjettömyydessään kertakaikkiaan viehättävä. Kuitenkin Vaajakoskentien varressa tekijän ote hieman väljentyy.

15. VIILTO

Voimakastahtoinen ja varmaotteisen pelkistetty visio, joka viiltää Vaajakosken kaupunkirakenteen taidokkaasti

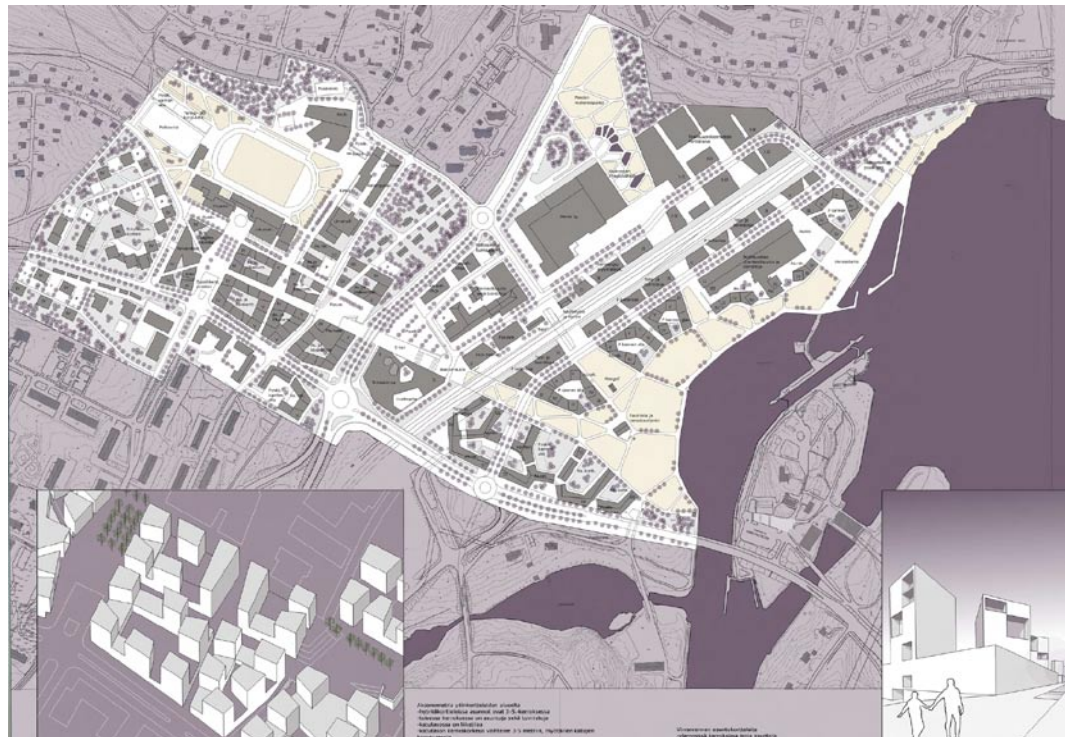

Viiskulma, kokonaissuunnitelma

Viiskulma, havainnekuva

Viilto, kokonaissuunnitelma

kohti virranrantaa. Koko kilpailualue on tasapainoisesti käsitelty ja uudesta Vaajakoskesta muodostuu eheä kokonaisuus. Eri osa-alueet yhdistyvät kolmella näkymäakselilla, joka kohtaavat rantapuistossa. Tekijä on poikkeuksellisesti saanut häivytettyä radan ja Leppävedentien muodostamat rajavyöhykkeet sekä muodostanut selkeän kävelykeskustan kuitenkin unohtamatta toimivia liikennejärjestelyjä. Lopputuloksena on urbaani visio uudelleen rakentuvasta kylästä, jolla on vahva historillinen perintö.

Terveystalolta ja Vessmanintieltä rantaan johtava kävelyakseli on rikas toiminnallisesti sekä muodostaa miellyttävää ja elämyksellistä kävelymiljöötä. Ydinkeskusta muodostuu tiiviistä ruutukaavasta, joka rakentuu kävelyakselin ympärille. Kortteleiden mitoitus on liiankin ahdasta ja tehokasta, mutta rakennusten vuorotteleva massoittelu avaa näkymiä sekä parantaa valon saantia kortteleihin. Selkeää rajaa yksityisen ja julkisen tilan välillä on pidetty hyvänä. Vaajakoskentien jämakkoitteinen käsittely mahdollistaa tulevaisuudessa katumaisen pääkadun muodostumisen.

Rantapuisto on yksinkertainen ja rakentamisesta huolimatta kunnioittaa virran rantaa jättämällä selkeästi tilaa viherrakentamiselle. Rakennusmassat ovat arkkitehtonisesti pelkistettyjä veistoksellisia kortteileita, jotka muodostavat vastapainon vaapalle puistoalueelle.

Pandan alue on kokonaisuutena toimiva, mutta teollisuusrakentamisen korttelialue pientaloalueen vierellä on raskas eikä Pandan tehtaan laajentumista ole mietitty. Market-rakennus sijoittuu kävelyakselin yhteyteen ja Leppävedentien ympärille muodostuu toiminnallinen keskus. Erilaisten aukoiden muodostama ketju avautuu hienosti kohti rantaa ja Kanavuorta. Pandan vanhan tehdasrakennuksen liittyminen kävelyakseliin on kuitenkin arkinen pysäköintikentän kautta. Myös liittyminen Kakaravaaran pientaloihin on jähkä.

Liikennejärjestelyt perustuvat pääosin olemassaoleviin teihin, mutta tekijä on esittänyt muutamia muutoksia, jotka parantavat ja selkiyttävät autoilua. Kevyen liikenteen ja autoilun eriyttäminen alikuluilla on johtanut raskaisiin kansirakenteisiin, jotka eivät ole perusteltuja.

Interaktiivinen valotaideteos on riemastuttava ja rikastuttava yksityiskohta, joita olisi kaivannut tekijältä enemmänkin.

19. CITTA DI VAAJAKOSKI

Ehdotuksen kokonaisote on varma ja ammattitaitoinen. Ydinkeskusta on hallitusti yhdistetty virran rantaan ja radan ylitse on osoitettu useampi siltayhteys. Yleisilme on hieman jäykkä huolimatta taitavasti polveilevista reiteistä ja aukioista. Katutila on kaupunkimaista, mutta se pääsee paikoin laajenemaan turhan väljäksi.

Ydinkeskustan suurkorttelit muodostavat miellyttävän mitta-kaavan ja asuntopihan ovat viihtyisiä. Selkeä raja yksityisen ja julkisen tilan välillä luo luontevan hierarkian eri käyttäjille. Keskustan toiminnallinen keskipiste siirtyy uuden torin ja Leppävedentien ympärille. Juuri Leppävedentien kohdalla lupaava tunnelma hieman katoaa, vaikka kaikki elementit ovat muuten taidokkaasti valmiina.

Viilto, havainnekuva

Citta di Vaajakoski, havainnekuva

Kävelysillan toisella puolen on oikeaoppinen rakentamisen suojamuri rataa vasten. Tämä muodostaa myös juhllaisen ja elämyksellisen saapumisen ranta-alueelle tiiviin rakennusrintaman läpi. Rakentaminen jatkuu myös Vaajakoskentien puolelle jämakkanä selkänä.

Ranta on pienimittakaavaista rakentamista ja toimii hyvin tiivinä kokonaisuutena Naulatehtaan jäädessä alueen selkeäksi dominantiksi. Puistoalue jää hieman pienehköksi eivätkä satamat toimi esitetyllä tavalla virtauksen vuoksi. Pandan tehdasalue on jätetty lähes käsittelemättä, joka kuitenkin hukkaa suuren osan alueen potentiaalia.

Citta di Vaajakoski, kokonaissuunnitelma

22. VARRELLA VIRRAN

Kaupunkirakenteellisesti komea, kolmen suurtorttelin muodostama kokonaisuus, jonka keskeisenä elementtinä on barokkityylinen kaupunkiakseli. Akseli yhdistää vahvasti keskustan eri osat alueet toisiinsa, muodostaen samalla keskustalle toiminnallisen painopisteen. Akselin sijoittaminen keskustakortteleiden sisälle, laajentaa julkista kaupunkitilaa ja avaa näkymät koko keskustan läpi aina Virranrantaan asti. Akselille on muodostettu päätteiksi, muuten suorakulmaisesta korttelirakenteesta poikkeavat, va- paamuotoiset ja omaleimaiset kaupunkiaukiot.

Kaupunkirakennetta suurtortteleineen rytmittää Leppäveden- tieltä ja Niittypuistosta avatut harkitut viher- ja näkymäakselit, joita niille sijoitetut kevyen liikenteen väylät tukevat. Ehdotus sisältää toiminnallisesti monia hyviä, innovatiivisia ja kestävä- n kaupungin periaatteita tukevia ja kaupunkielämää edistäviä ke- hittämisideoita.

Ydinkeskustan korttelirakenne pohjautuu olemassa olevaan ruutukaavaan, jota on tiivistetty ja täydennetty uusilla raken- nuksilla ja jalankulkureiteillä. Ydinkeskustan keskiaikaistyyppiset hybridirakennukset ovat mittakaavaltaan sopivia ja ne luovat vaihtelevaa ja rikasta kaupunkikuvaa. Ehdotuksen kaupunkitilat ovat elämyksellisiä ja toiminnallisia. Keskustarakennusten alle sijoitettu pysäköinti on toivottavaa, mutta esitetyssä mittakaa- vassa ei ehkä realistista.

Aseman ja Pandan alueelle ehdotettu liikekortteli ja matkakes- kus toimivat linkkinä keskustan ja Virranrannan välillä. Liike- kortteli erottuu massoitteellullaan muusta kaupunkirakenteesta luoden uutta identiteettiä Vaajakoskelle. Liikekorttelin ja akselin olisi voinut avata koilliseen, luomaan kaupunkitilaa myös van- han tehtaan suuntaan.

Varrella Virran, kokonaissuunnitelma

Aseman ja Pandan nykyisen tehtaan yhteyteen, radan varteen, esitetyt suurtorttelit ovat selkeitä ja luontevia. Suunnitelma liit- tää olemassa olevat rakennukset hienosti osaksi uutta kortteli- rakennetta. Rantapuiston kannalta Konttisientien muuttaminen kevyenliikenteen väyläksi olisi ollut toivottavaa. Niittypuistoon ehdotettu tanssilava ja kahvila tuovat toiminnallisuutta muuten syrjäiselle alueelle, mutta samanlaiselle toiminnalle olisi löyty- nyt varmasti houkuttelevampiakin paikkoja. Virranrantaan esi- tetty pientalojen kortteli ja veneilypalvelut ovat luontevia.

Vaikutavasta kaupunkirakenteellisesta sommitelmasta tehdyt havainnekuvat eivät anna alueesta ja kaupunkikuvasta yhtä po- sitiivista kuvaa kuin muu esitetty materiaali. Tavoiteltu miljöö ja kaupunkikuva jää osittain arvailujen varaan.

24. VIRRAT

Monia hyviä ratkaisuja sisältävä ehdotus, joka kilpailun tavoitteiden mukaisesti pyrkii yhdistämään nykyisin hajanaista kaupunkirakennetta. Ehdotuksen nimimerkinkin mukaiset uudet näkymä- ja viheryhteydet "virrat" jäsentävät Vaajakosken eri osa-alueita ja kaupunkirakennetta, mutta useamman viherkan- nen rakentaminen radan ylitse ei ole valitettavasti realistista. Ehdotus on kokonaisuutena hyvin tutkittu ja ammattimaisesti esitetty.

Ydinkeskustan nykyistä rakennetta ja rakennuksia huomioiva korttelirakenne on elävä ja toiminnallisesti monipuolinen. Perinteikkään urheilutalon purkaminen ei ole kuitenkaan perusteltua.

Tilahierarkia kortteleiden keskellä on julkisen ja yksityisten pihojen välillä osittain jäsentymätöntä. Keskeisen jalankulkuakselin, promenadin, sijoittaminen Vaajakoskentien varteen on poikkeuksellinen idea. Se vahvistaa uuden ja vanhan rakenteen rajapintaa, mutta sen liittyminen uuteen liikekortteliin ja siitä eteenpäin Virranrannan suuntaan on ongelmallista. Promenadi päättyy ikävästi liiketilan takapihalle ja pysäköintialueelle. Leppävedentien risteysalueen katutila jää turhan väljäksi ja hyvin katutilaa muodostava, täydennetty Pandan kortteli jää ilman kaupunkitilallista vastaparia. Ehdotuksen kipupiste löytyykin liikekorttelin ratkaisusta, joka olisi vaatinut uudenlaista ajattelua ja sen kaupunkikuvallisen merkityksen huomioimista.

Virranrantaan ja asemanseudulle esitetyt suurkorttelit ovat luontevia, joskin niihin liittyvien viherkansien lähiympäristön toteutus jää arvailujen varaan. Rantapuisto jää hieman ahtaaksi ja uusi vesiallas koettiin turhaksi. Vanhojen rakennusten säilyttäminen osana uutta kaupunkirakennetta on hyvin toteutettu. Pandan puiston viereen esitetty, nykyistä pientaloaluetta täydentävä kortteli on onnistunut, vaikka radan varren tiiviimpi rakenne ei liitykään siihen parhaalla tavalla.

Ehdotuksessa esitetty kaupunkikuva ja lähiympäristö ovat lupa-uksia herättäviä, sympaattisia ja mittakaavaltaan sopusointuisia.

25. RAAMI

Reipasotteisesti muodostettu toimiva kokonaisuus, jossa oma- leimaiset alueet ovat yhdistetty luontevasti ja vähin ottein. Reitti keskustasta rantaan on urbaani ja yllätyksellinen. Rakentamisen sijoittelu on varmaotteista ja rohkeaa, joka muodostaa mittakaavaltaan hyvää miljöötä. Erityisesti rantarakentaminen on vie- ty voimakkaasti veden ääreen ja ylitse, joka on myös hyvin raju toimenpide ajatellen puiston historiaa. Muuten puistoalueet muodostavat hyviä kokonaisuuksia.

Keskusta-alueella sekä Vessmaninmäellä ruutukaavaa on tul- kittu rennolla, vapaamuotoisella tavalla. Tämän kääntöpuolena on paikoin sekavuus ja väljä katutila. Liittyminen Kakaravaaran pientaloihin on jyrkkä.

Pandan alue on hyvin jäsennöity, vaikka rakentaminen on suh- teellisen varovaista. Uusi pientaloalue on ansiokkaasti sopeutet- tu vanhaan. Molempien tehtaiden laajennukset ovat luontevia. Leppävedentie jää tiemäiseksi ja saapuminen Vaajakoskentien kiertoliittymään on hieman arkinen. Kävelysilta rantaan liittää

Virrat, kokonaissuunnitelma

Virrat, havainnekuva

Raami, kokonaissuunnitelma

Raami, havainnekuva

alueet hyvin toisiinsa.

Maisemaan avautuvat rantakorttelit ovat persoonallisia, mutta yksittäisinä rakennuksina arkkitehtuuriltaan aggressiivisia. Rantaan on onnistuttu luomaan miellyttäviä aukioita ja toimintoja.

27. WILLY WONKA

Arkkitehtuuriltaan näyttävä ja idearikas työ, jossa on ideoitu ansiokkaasti erilaisia osa-kokonaisuuksia, etenkin keskusta-aluetta. Keskittämällä huomio muutamien rakennuksien suunnitteluun saavutetaan hyvin pienillä ja realistisilla tavoilla uutta imagoa. Rakennussuunnittelun tasolla kilpailuehdotus esittää paljon uusia ideoita Vaajakosken kehittämiseen. Ehdotus ei kuitenkaan muodosta toiminnallista tai rakenteellista kokonaisuutta, joka yhdistäisi eri osa-alueita. Esitystekniikka on hallittu ja selkeä.

Ydinkeskustan alue on nostettu Vaajakosken selkeäksi toiminnalliseksi ytimeksi. Terveyskeskus on paikan sydän, joka on näyttävä vetovoimainen rakennus kävelyalueen keskellä. Vessmaninmäen perhepuisto liittyy kauniisti keskustaan. Keskustarakentaminen on kansainvälisen tyylikästä arkkitehtuuria ja muodostaa komean osakokonaisuuden. Urheilutalon purkamisen on selkeä virhe, eikä sen sijaan rakennettu liikuntahalli korvaa ainutlaatuista kulttuurirakennusta.

Leppävedentien on käsitelty väljänä tiemaisemana. Pandan tehtaalle on hahmoteltu näyttävää laajennusmahdollisuutta, joka on yllättävän harvinaisesti huomioitu kilpailijoiden keskuudessa. Market-rakennus on tavanomaisesti sijoitettu ja samalla estää hyvän yhteyden syntymisen rantaan. Rannan rakentaminen on luontevasti sijoitettu radan varteen, mutta puistoalueelle työntyvä rakentaminen tekee puistoalueesta hieman ahtaana.

28. ALEA

Yhdyskuntarakenteen osalta visionäärinen ja kiinnostava ehdotus, jossa Vaajakoski nähdään osana suurempaa seudullista kokonaisuutta. Vaajakoski muodostaa yhden synapsin Ekotehokkaassa seudullisessa infrastruktuurissa. Tekijä on perehtynyt ekologisesti kestäväan kaupunkirakentamiseen, joka ilmenee varsinkin ansiokkaan selostuksen monista, rakentamiseen ja toimintaan liittyvistä, innovatiivisista ja innostavista ideoista.

Kilpailualueelle esitetty kaupunkirakenne on voimakastahtoista ja rennon pelkistettyä, perustuen selkeään tilahierarkiaan rakennetun ja vapaan maisematilan välillä sekä perinteisen suomalaisen pikkukaupungin periaatteisiin. Virranrannan juhlapuisto on ehdotuksen keskeisin identiteettitekijä ja kaupunkirakenteen osa-alueita yhdistävä elementti.

Ydinkeskustan korttelirakenne perustuu olemassa olevaan ruutukaavaan ja sen täydentämiseen yhtenäisellä rakentamisperiaatteella. Keskustan korttelirakenne on harmonista, mitta-kaavaltaan sopusointuista ja rakentamisperiaatteiltaan rikasta ja elävää. Julkiset, puolijulkiset ja yksityiset kaupunkitilat on jäsennelty selkeästi. Vessmaninmäen täydennysrakentaminen on luontevaa, täydentäen kaupunkimaista katutilaa. Kaupunkirakenteen painopisteen ja torin sijoittaminen keskustan ja uuden liikekorttelin väliin, Leppävedentien varteen, ei muodosta riittävää linkkiä osa-alueiden välille eikä toivottua urbaania ja viihtyisää kohtauspaikkaa. Aseman seudun ja Pandan korttelin täydennysrakentaminen perustuu ehdotuksen johdonmukai-

Willy Wonka, kokonaissuunnitelma

Willy Wonka, havainnekuva

Alea, kokonaissuunnitelma

siin kaupunkirakenteellisiin periaatteisiin.

Pandan alueen pohjoisosan rinteeseen sijoitetut toimistopuiston massat ovat dynaamisia ja toiminnaltaan sekoittuneita. Naulatehtaan korttelin vapaasti sommitellut asuinrakennukset säestävät vanhan rakennuksen juhlovaa tiiliarkkitehtuuria. Virranrannan juhlapuiston kehittäminen Vaajakosken, koko seudun ja kansallisestikin merkittävänä kansanpuistona on omaperäinen ja hieno visio.

Ehdotettu miljö ja arkkitehtuuri ovat inhimillistä ja lupaavaa. Virranrannan juhlapuiston käsittely ja jäsentely on viitteellistä, samoin kuin muunkin esitetyn kaupunkiympäristön. Sataman sijoitus ei ole onnistunut. Katuverkko on tiivis ja kaupunkimainen.

Vaajakosken bulevardi on komea ajatus, mutta kaipaisi ympärilleen tiiviimpää kaupunkirakennetta. Urheilu- ja Rinnetien jatkaminen radan alitse tuo uusia yhteyksiä ja kaupunkirakennetta tukevia näkymäakseleita. Virranrantaan ehdotetuilla puistotoiminnoilla ne palvelisivat riittävästi pääosin kevyenliikenteen väylinä. Paikallisjunaliikenteen osalta ehdotus on ansiokas. Ehdotus on epätasainen ja osittain kaaviomainen, eivätkä selostuksen kaikki hyvät tavoitteet valitettavasti ilmene suunnitelmista.

34. CURRENT

Korkeatasoinen ehdotus, jonka esitystekniikka on vakuuttava ja kaunis. Ehdotettu vahvoista omaleimaisista osa-alueista koostuva kaupunkirakenne on tasapainoinen ja hallittu. Ratkaisussa on tavoitettu hienosti perinteisen pikkukaupungin tunnelma. Kaupunkirakenne perustuu Urheilutien linjassa Virranrantaan jatkuvaan keskustakortteleiden akseliin ja toisaalta radan suuntaiseen korttelirakenteeseen, joita täydentävät Virranrantaan vapaasti sommitellut vaihtelevat asuinkorttelit.

Ydinkeskustan uutta luova tulkinta ruutukaavan umpikortteleista on kiinnostava ja innostava. Korttelirakenne on mittakaavaltaan ja arkkitehtuuriltaan sympaattista. Julkiset, puolijulkiset ja yksityiset kaupunkitilat on jäsennelly selkeästi.

Uusi liikekeskuskortteli muodostaa Pandan vanhan tehtaan kanssa maisemaan sovitettua tilallisesti vaikuttavaa kaupunkitilaa. Toiminnallisesti liikekortteli olisi kaivannut enemmän mo-

Current, havainnekuva

nipuolisuutta.

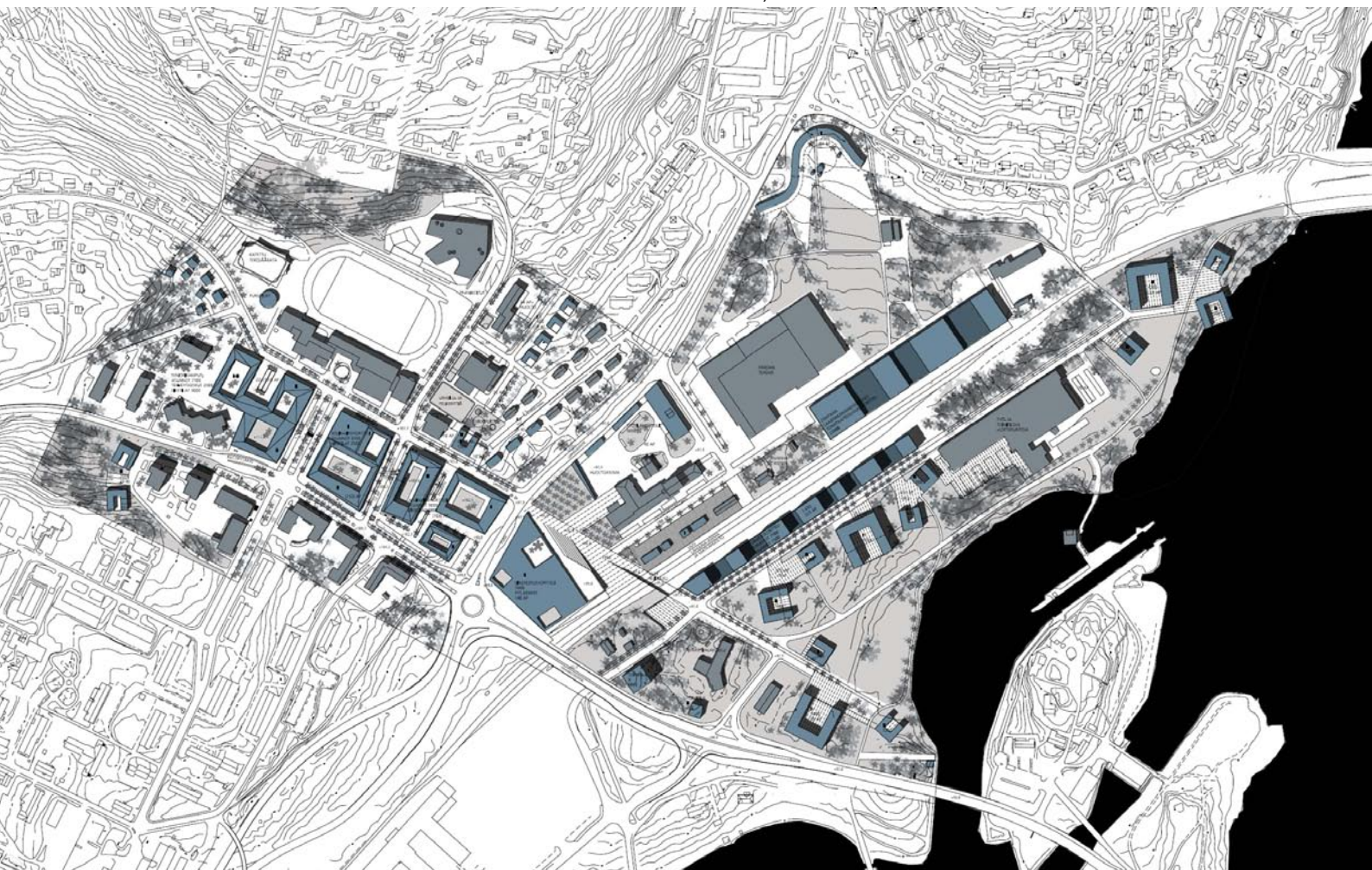
Aseman seudun ja pohjoisen puistoalueen jäsentely ja massoitelu ovat jääneet viitteellisiksi ja irrallisiksi. Maiseman ja näkymien huomioiminen olisi tullut huomioida paremmin.

Radanvarren kortteli suojaa puistoa melulta, säilyttäen samalla tärkeitä näkymiä. Virranrantaan vapaasti sijoitettujen asuinrakennusten massoitelu on jäsentymätöntä. Niiden sijoittelu tiiviimmiksi kylämaisiksi ryhmiksi parantaisi tilahierarkiaa. Rantapuisto on riittävän laaja, mutta asumisen tuominen rantaviivalle on kyseenalaista.

Ehdotus on arkkitehtuuriltaan ja lähiympäristöltään kilpailun parhaimmistoa. Rakennussuunnittelu on varmaotteista, eläytyvää ja elämyksellistä.

Inhimillinen miljö ja identiteetti on tunnistettavaa ja luo mahdollisuuksia synnyttää elävää vaajakoskelaista ympäristöä.

Current, kokonaissuunnitelma

36. TUMMA SUKLAA

Nimimerkkiä myöten rikas ja täyteläinen ehdotus - makeaa mahan täydeltä. Ehdotettu kaupunkirakenteellinen kokonaisuus on hallittu ja tasapainoinen. Kaupunkirakenne on voimakkaan aksiaalinen, Virranrantaan orientoituva, tiivis ja tehokas.

Ydinkortteleiden ratkaisu perustuu olemassa olevaan ruutukaavaan ja nykyisen korttelirakenteen luonteeseen täydentämiseen. Keskustakorttelit ovat monipuolisia, mutta tilallisesti jäsentymättömiä. Keskustasta Virranrantaan johtava raitti on luontevasti Urheilutien linjassa, jatkuen vapaana puistomaisena tilana radan alitse.

Tumma Suklaa, kokonaissuunnitelma

Ehdotuksen liikenneratkaistu ja katuverkko ovat hyvin ratkaistu, ollen selvästi kilpailun innovatiivisimpia. Urheilu- ja Savonmäentien, samoin kuin Konttisientien katkaisu mahdollistavat laajan ja yhtenäisen kävelykeskustan sekä rantapuiston toteuttamiset. Pandan tehtaan suuntainen radan alittava katu on komeasti linjattu kohti rantaa. Keskustan pistokadut ovat liikenteellisesti vaikeita.

Kokonaisvaltainen maankäyttöratkaisu yhdistää Vaajakosken keskustan osa-alueet yhdeksi kokonaisuudeksi. Maisemallisesti ehdotus olisi kaivannut enemmän avaruutta ja vanhat rakennukset tilaa ympärilleen. Ehdotus on erittäin ammattitaitoisesti laadittu. Mittakaavallisesti ehdotus on tasapainoinen. Esitetty miljöö ja arkkitehtuuri on viitteellistä.

39. FLOW

Urheilutien suuntainen akseli liittää keskustan rantaan yksinkertaisella ja luontevalla tavalla. Viihtyisän oloiset torit ja aukiot ovat varmaotteisesti oikeissa paikoissa ja rikastuttavat katutilaa. Näistä aineksista on saatu aikaan hallittu, rikas ja tasapainoinen suunnitelma, jossa etenkin keskusta-alue on onnistunut kokonaisuus.

Keskustakorttelit jatkavat ruutukaavaa ja ottavat myös huomioon olemassa olevan rakenteen. Ne ovat taidokkaasti massoiteltu ja muodostavat arkkitehtonisesti hyvin tiiviin ja jäsenneen kaupunkirakenteen. Raitin lupaava potentiaali on kuitenkin jäänyt hyödyntämättä. Leppävedentien liikennejärjestelyt ovat massiiviset ja vaikuttavat olevan aivan toisesta suunnitelmasta. Myös pysäköintijärjestelyt ovat paikoin raskaat ja autoilua manifestoivia.

Pandan alue on kaiken kaikkiaan hyvin realistisella tavalla onnistunut. Pohjoisosan pientaloalue on sympaattinen ja liittyy olemassa olevaan vanhaan rakentamiseen. Rannan pistetalot ovat arkkitehtuuriltaan kunnianhimoisia, mutta muodostavat helposti monotonisen maton, joka peittää alleen suurimman osaa rantaa.

Tumma Suklaa, havainnekuva

Flow, kokonaissuunnitelma

40 KARAMELLI

Monipuolisesti tutkittu, kaupunkimainen kokonaisuus. Akselin välityksellä maisemaan ja Virranrantaan jatkuvat keskustakorttelit sekä radan suuntaiset tehokkaat korttelit muodostavat rungon uudelle kaupunkirakenteelle.

Keskustakorttelit perustuvat nykyisen rakenteen täydentämiseen, jääden kuitenkin toiminnallisesti ja tilallisesti jäsenymättömiksi. Tilahierarkia julkisten kaupunkitilojen, pysäköinti-alueiden ja yksityisten piha-alueiden välillä on sekavaa.

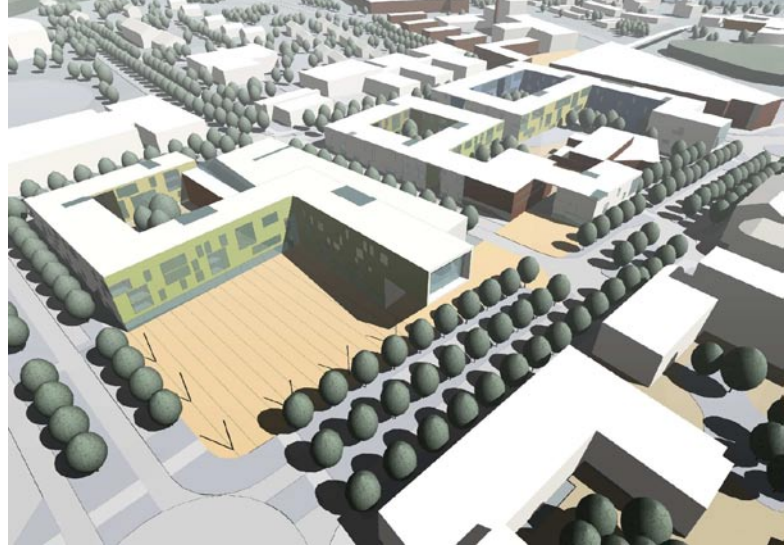
Asemakortteli on komea ja toiminnallisesti rikas. Liikekortteli ja terminaali edustavat suurkaupunkimaista mittakaavaa, vaikuttaen hieman ylivoimaisesti Vaajakosken ympäristöön. Kauppatori sijoittuu keskeisesti ja avautuu hienosti maisemaan.

Urheilutien linjassa, radan ylitse Virranrantaan johdettu vahva akseli, päättyy kauniisti kevyenliikenteen siltaan. Rantapuiston kohdalla akseli on jopa liian juhlallinen, katkaisten puiston.

Virranrantaan esitetty radansuuntainen yhtenäinen suurtortteli muodostaa monipuolisen, mutta jäykähkön kokonaisuuden. Asumisen keskittäminen ranta-alueelle on perusteltua. Pandan laajennukset ovat kaaviomaisesti esitetty ja jättävät Tölskärin takapihamaiseksi.

Vaajakoskentien varteen ehdotetut rakennukset ja liikennejärjestelyt luovat urbaania katutilaa. Havainnekuvista välittyvä miljö ja tunnelma ovat sympaattisia ja ehdotetut lähiympäristön kehittämiskäsit korkea-asteisia.

Karamelli, havainnekuva

Flow, havainnekuva

Karamelli, kokonaissuunnitelma

4.3 KESKILUOKKA

1. CONNECTING GREEN

Tasapainoisesti tutkittu kokonaisuus, jossa on monia lupaavia aiheita. Leppävedentien ylitys sillalla on perusteettoman raskas ratkaisu ja toisaalta reitti Virranrantaan on epäjohdonmukainen. Ydinkeskusta on kuitenkin hyvin hienovaraisesti täydennetty olemassa olevan kaupunkirakenteen ehdoilla. Pandan alue on ammattitaitoisesti laajennettu käyttäen pieniä ja oivaltavia lisäyksiä, kuten Pandan tehtaan hieman formalistisia "makeisia". Virranrannan asuinrakentaminen on parhaimmillaan Naulatehtaan ja radan läheisyydessä, mutta jää tasoltaan vaisummaksi kuin ehdotuksen muut osa-alueet.

5. LIITOS

Vaajakoskea on ehdotuksessa täydennetty voimakkaasti ja johdonmukaisesti. Se on johtanut hieman tasapaksuun kaupunkirakenteeseen, joka luo teollisen vaikutelman. Tekijä on löytänyt luontevia yhteyksiä eri alueilta toisille alleviivaamatta reittejä liikaa. Ydinkeskustan alue on monumentaalisen oloinen ja toisaalta diagonaalinen reitti pirstoo turhaan kortteleita pieniksi. Pandan alue kuitenkin liittyy hyvin keskustaankahden liiketilan välityksellä ja muodostaa selkeän kaupallisen ytimen, johon vanha Pandan alue kiinnittyy aukion välityksellä. Ehdotuksessa on rohkeasti jatkettu pientaloaluetta Pandan tehtaalle sekä radan suuntaan.

6. EDESTAKAS

Voimakkaaseen kaupunkiakseliin perustuva ehdotus, joka keskittyy pääosin kilpailualueen lounaisosan kaupunkirakenteeseen. Ydinkeskustasta alkava kaupunkirakenteen selkärangana toimiva kävelyakseli yhdistää toiminnallisesti keskustaa, uutta liikerakennusta ja Vaajakoskentien varren uusia kortteleita. Savonmäentien kohdalle esitetty uusi puistoalue, joka kytkeytyy kortteleiden keskelle sijoittuvaan kävelyradaksi on sympaattinen ja hyvin toiminnallisesti ajateltu ratkaisu.

Ydinkeskustan rakenne perustuu puoliavoimiin kortteleihin, joka huomioi myös olemassa olevat rakennukset. Esitetty rakentaminen, keskitettyine pysäköintiratkaisuineen on mitta-kaavaltaan turhankin kaupunkimaista ja massiivista. Rikottu ruutukaavarakenne ja kulmikas massoittelu luovat hajanaisen kokonaiskuvan. Raitti muodostaa turvallisen, maisemaan avautuvan ja kaupunginosia yhdistävän reitin.

Aseman seutu, Pandan alue, Virranranta ja kilpailualueen koillisosa on esitetty vaatimattomasti. Liikerakennus merkitsee saapumisen kaupunkiin, mutta se ei muuten aktivoi kaupunkitilaa. Vaajakoskentien varteen esitetty kortteli luo uutta urbaania katutilaa. Asemanseudulle, Pandan alueelle eikä Virranrantaan ole esitetty uutta rakentamista. Rakentaminen painottuu liiaksi keskustaan ja Vaajakoskentien varteen, eikä Vaajakosken keskustan laajentumismahdollisuuksia ole huomioitu riittävän laajasti.

7. DIPOLIS

Nimimerkin mukaisesti ehdotus jakautuu kahteen ellei jopa kolmeen osa-alueeseen, joiden eroa toisistaan painottavat leveät viherkentät liikennealueiden vierillä. Radan ali on rakennettu kaksi vierekkäistä akselia, joiden yhdistäminen olisi ollut luonteva ratkaisu. Liikenne- ja paikoitusalueiden sijoittelu hallitsee kaupunkikuvaa ja muuten laajahkot viheralueet tuntuvat jäävän käyttämättömän oloisiksi kentiksi. Urheilutien jatke kohti

Connecting Green, kokonaissuunnitelma

Liitos, kokonaissuunnitelma

Edestakas, kokonaissuunnitelma

Dipolis, kokonaissuunnitelma

rantaa kulkee ikävästi marketin pysäköintialueen poikki. Pandan vanhaa tehdasta kuristava käärmetalo on rohkea elementti, joka toimii uutena elementtinä Leppävedentien puolella.

Keskustakortteleiden rakentaminen on sekalainen kokoelma näyttäviä rakennuksia, joista Vaajakoski-keskus on komea julkinen rakennus torin keskipisteessä. Rannan rakentaminen on jäsenneltyä ja rantapuisto antaa viehättävän vaikutelman.

8. VARRELLA VIRRAN

Monia hyviä tavoitteita ja yksityiskohtaisia ratkaisuja sisältävä ehdotus. Toiminnalliset ja liikenteelliset tulevaisuuteen tähtäävät ideat ovat tervetulleita. Ehdotettu kaupunkirakenteellinen kokonaisuus on kuitenkin hajanainen ja vaikeasti hahmotettava. Ekspressiivinen massoittelu kaikilla osa-alueilla on omaperäistä, mutta ei toivottavan harmonista.

Veistetyt keskustakorttelit, diagonaaliakseleineen muodostavat levotonta kaupunkiympäristöä, eikä luontevaa yhteyttä keskustasta Virranrantaan ole hahmotettavissa. Pandan alueelle sijoitetun uuden liikerakennuksen painaminen pihakannen alle ei tue kaupunkimaista saapumista keskustaan, joskin maamerkki on yksityiskohtana komea.

Asema-aukio ja ranta-aukio voisivat muodostaa hienon kaupunkirakennetta yhdistävän tilasarjan, jos yhteys radan alitse olisi järjestetty paremmin. Asemanseudulla massoittelu on rauhallisempaa ja se tukeutuu hyvin olemassa olevaan rakentamiseen ja rataan. Uusi ranta-aukio, town house korttelit sekä käsin piirretyt vinjetit ovat sympaattisia ja tuovat esille hyviä miljöjä tavoitteita.

9. PAIKASTA TOISEEN

Kokonaisuudessaan tasapainoisesti ja ammattimaisesti ratkaistu suunnitelma Vaajakosken kehittämiseksi. Kaikki osa-alueet ovat omaleimaisia ja harkittuja sekä yhteydet niiden välillä ovat ratkaistu pääosin varmaotteisesti. Erityisen ansiokkaasti on tutkittu puistojen mahdollisuuksia, huolimatta rakentaminen tehokkuudesta. Urheilukampusalue on onnistuneesti erotettu omaksi kokonaisuudekseen linjaamalla Savonmäentie Haapatien kohdalle. Samoin julkisten rakennusten keskelle sijoitettu perhepuisto on eri-ikäisten kohtauspaikka. Toriaukiot ovat viihtyisän kokoisia ja mahdollistavat polveilevan liikkumisen aukiolta toiselle. Ainoa virhe on kuljettaa julkinen reitti yksityisen kauppakeskuksen läpi, jolloin aukioloaikojen ulkopuolella reitti katkeaa. Radan alikulku olisi voinut sijaita hieman lähempänä ratapuistoa. Toisaalta pohjoisosan viherkansi on epärealistisen laaja ja olisi toiminut kevyemmin rakennettunakin.

Korttelirakenne perustuu vahvoin ja eläviin suurkortteleihin. Rakentamisen tapa ja massoittelu on hieman vieraanoloinen nykyiseen Vaajakosken mittakaavaan, mutta samalla antaa mielikuvan uudesta (toisesta), urbaanista ja dynaamisesta kaupungista. Pandan vanhan tehtaan alue on rakennettu yhtenäiseksi kokonaisuudeksi kauppakeskuksen kanssa. Pandan puistoalue on viehättävä ja rannassa puiston ja rakentamisen suhde hallittu.

10. YLLÄ VEDEN, ALLA MÄEN

Urbaanin ehdoton ja kaupunkimaisen dynaaminen kokonaisuus, joka yhdistää tehokkaasti radan jakamaa keskustaraken-

Varrella Virran, kokonaissuunnitelma

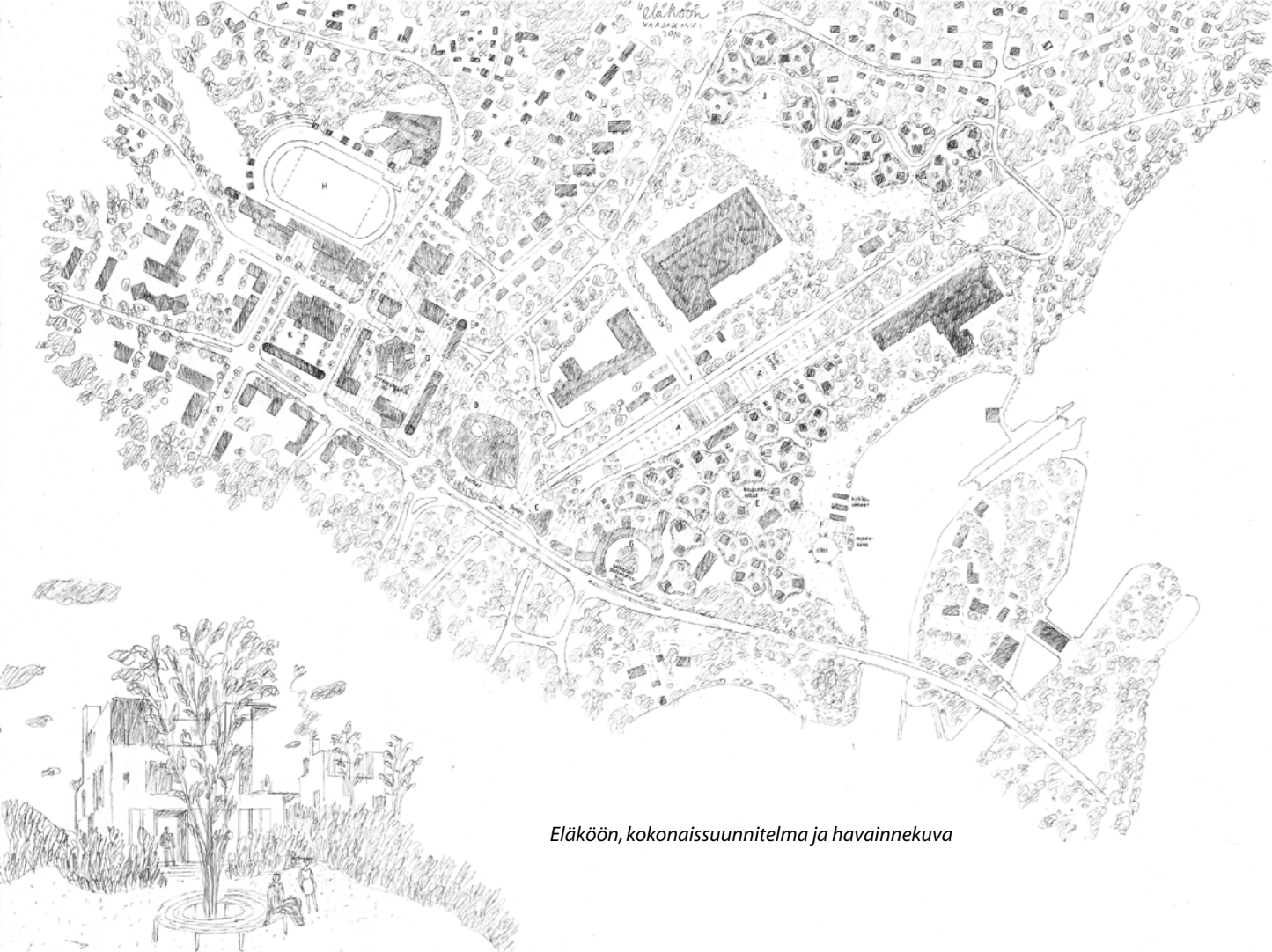

Paikasta Toiseen, kokonaissuunnitelma

Paikasta Toiseen, havainnekuva

Eläköön, kokonaissuunnitelma ja havainnekuva

netta. Ehdotuksessa on huomioitu kaikki osa-alueet ja niiden muodostama kokonaisuus.

Ydinkeskustan rakenne on esitetty uudistettavaksi ja täydennysrakennettavaksi tehokkaasti.

Keskustan korttelirakenne perustuu suurtortteliin, jota uudet asuin- ja liikerakennukset reunustavat. Ehdotettu korttelirakenne on yhtenäinen ja se muodostaa komeaa kaupunkitilaa. Toistuvat rakennusmassat ovat näyttäviä, mutta ne saavat esityksessä liian merkittävän roolin, eivätkä ne välttämättä edusta mittakaavallisesti Vaajakosken keskusta sopivaa rakennetta, vaikka arkkitehtoninen yhteys funkis-rakennuksiin onkin aistittavissa.

Yhteydet keskustasta rantaan on järjestetty kahden vahvan akselin; radan ylittävän jalankulkusillan ja alikulkutunnelin välityksellä. Uusi liikerakennus merkitsee saapumisen kaupunkiin, mutta pysäköintikenttä ja sen läpi jatkuva raitti eivät muodosta viihtyisää kaupunkiympäristöä Pandan vanhan tehdaskiinteistön kanssa. Asemanseutu ja Virranranta ovat esitetty tehokkaasti rakennettuina. Uudet kaarevat asuinkorttelit ja toimitilamassat muodostavat selkeästi muodostuvia komeita kaupunkitiloja. Radan ylittävät toimitilamassat vaikuttavat epärealistisilta Vaajakosken ympäristöön. Naulatehtaan ja Rantapuiston korttelien massoittelu edustavat ryhdikästä ja rytmikästä kaupunkirakentamista. Liikennratkaisu on toimiva. Rakentamisen tehokkuus on kuitenkin liioitellun massiivista, eikä mahdollista näkymiä Leppävedentielle Virranrantaan. Rantapuisto jää turhankin pieneksi, perinteinen maisemarakenne jää uuden korttelirakenteen puristuksiin. Ehdotuksessa on turhaan painotettu

keskustakortteleiden rakennussuunnittelua.

Jalankulkuakseli on suuri aihe, joka voi toimia jopa erottavana tekijänä kaupunkikuvassa.

11. ELÄKÖÖN!

Riemastuttavan rikas ehdotus, joka huomioi nykyisen Vaajakosken ja kehittää tulevaa pienillä, mutta merkittävillä keinoilla. Liikennratkaisuiden keveys ja vehreyden tunne on aikaansaatu mielikuvia herättävien piirustusten avulla. Tämän kääntöpuolelana on asiakirjojen viitteellisyys. Eri alueiden yhdistäminen on tehty laajojen maisemakansien avulla. Ratkaisu on hieman raskas Vaajakoskelle. Uusi raitti kiemurtelee urheilukentältä kohden virranrantaa ja sen varrelle sijoittuu uusi terveyskeskus, joka on kuitenkin kaukana sekä olemassa olevasta vanhusten palvelutalosta että ehdotetusta uudesta seniorien palvelukeskuksesta. Ydinkeskusta tuntuu jäävän toimintojen sivuun, eikä yhdisty uuteen kaupunkirakenteeseen.

Tekijä on muodostanut reitistä tarinan, joka kuvaa hyvin eläytymistä arjen toimintoihin. Sekä uusi että vanha Pandan alue jää kuitenkin ennalleen eikä keskeisen paikan potentiaalia ole hyödynnetty. Kaupunkivillojen alue Pandan pohjoispuolella on luontevan oloinen ja jatkaa hyvin vanhaa omakotitaloaluetta. Samainen korttelisolukko ranta-alueella on sympaattinen, mutta laajenee hieman hallitsemattoman oloiseksi kudelmaksi ja samalla yksityistää ranta-aluetta.

14. LEIKKI

Ekspressiivinen, idearikas ja innostava kokonaissuunnitelma, joka sisältää monia inspiroivia ehdotuksia Vaajakosken keskustan elävöittämiseksi ja toteuttamiseksi. Ehdotus on kollaasimainen ja osittain vaikeaselkoinen.

Tekijä on ymmärtänyt Vaajakosken keskeiset vahvuudet ja mahdollisuudet, esittäen keskustaan runsaasti uusia toimintoja. Esitetyt rakentamisalueet ja toiminnot ovat luonteivia, esitetyt korttelit ja rakeisuus taas osittain sekavaa ja irrallista.

Ehdotettu keskustan suurtortteli on toiminnallisesti rikas, mittakaavaltaan vaihteleva, mutta massoitteeltaan rikkonainen. Julkisen tilan muodostuminen ja hahmottaminen on jäsentymäntöntä. Korttelista muodostuu helposti yksityistä piha-aluetta. Vaajakosken keskustan toiminnallinen painopiste sijoitettu uuteen monipuoliseen liikekortteliin, johon kytkeytyvät myös linja-autoasema ja rautatieasema.

Yhteydet keskustasta Virranrantaan on toteutettu kahdella radan ylittävällä sillalla, jotka eivät muodosta kovin sujuvia reittejä.

Rakennukset ja korttelit ovat omaperäisiä ja vaihtelevia. Sarjakuvamaiset kaaviot ja Wau-arkkitehtuuria edustavat havainnekuvat muodostavat kiinnostavan kollaasin. Ehdotus on esitetty ja havainnollistettu persoonallisesti.

Vaajakoskentien eteläpuolelle, kilpailualueen ulkopuolelle, ehdotettu uusi toimistoalue tiivistää onnistuneesti kaupunkirakennetta. Kilpailualueen pohjoisosa jäänyt pääosin esittämättä ja käsittelemättä.

17. KUOHUU

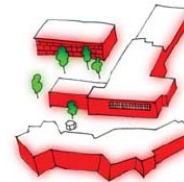
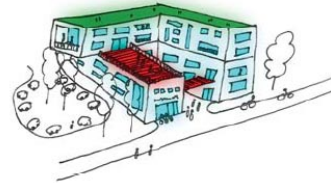
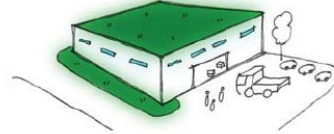
Ehdotuksessa piilee paljon potentiaalia, jonka olisi toivonut realisoituvan suunnitelmassa paremmin näkyväksi. Keskustan ja virranrannan yhdistäminen voimakkailla toiminnallisilla aksleilla on kiinnostava ja toimiva idea. Rakentaminen ja liikennetratkaisut eivät kuitenkaan tue puistoakselin teemaa, vaan jäävät rikkonaiseksi osaksi kokonaisuutta. Hyvistä peruslähtökohdista olisi voinut syntyä huolellisemmin tutkittuna elävää kaupunkitilaa.

Leppävedentien ympäristö on hajanainen ja korostaa kohdan maantienomaisuutta. Market-rakennuksen pysäköintikenttä ei ole miellyttävä ensimmäinen mielikuva Vaajakoskesta.

Urheilukampuksen ja Kakaravaaran käsittely on varovaisuudessaan toimiva. Keskusta on sekava ja mittakaavaton, uusi rakenne ei muodosta jäsennehtyä kaupunkitilaa. Vanhan Savonmäentien ja Haapatien linjaukset muodostavat väljän aukion, joka on sinällään hyvin ja oivaltavasti sijoitettu. Julkisen ja yksityisen tilan sekoittuminen tapahtuu hieman epämääräisesti eikä tekijä ole perustellut siitä seuraavia etuja, haittana on lähiömaisuus pikkukaupunkimaisuuden sijaan.

Panda on jätetty yksinäisen oloiseksi. Alueen kehittäminen on jäänyt vain marketin ja matkakeskuksen varaan. Rannan alueella puistoakseleiden väliin jäävät pientalot ja raskaat tiejärjestelyt ovat ristiriidassa keskenään, vähemmällä tiellä tai enemmän rakentamisella yhtälö olisi voinut olla toimivampi.

Rannan uudet teollisuushallit on suunniteltu muuntojoustaviksi, jotta niissä voidaan myöhemmissä vaiheissa toteuttaa esimerkiksi yhteisöllisiä asuinrakennushankkeita.

SOK:n konttorista muokataan rautatieaseman edustalle maamerkinäinen toimistorakennus.

Heikkokuntainen terveyskeskus puretaan osittain. Jäijelle jäävä raunio toimii yhdistävänä tartuntapintana sitä ympäröiville toimijoille. Kirasto saa uikoilassa olevan lukupaviljongin. Päiväkeskus ja uusi kauppa saavat julkisen puiston.

Leikki, havainnekuvia

Leikki, kokonaissuunnitelma

23. UP&DOWN

Monimuotoinen ehdotus koostuu kolmesta eri osa-alueesta, joiden välillä ei ole luontevaa yhteyttä. Keskustan rakenne on sekava ja rikkonainen ja liittyminen myös lähijuna-asemalle on vaikea. Leppävedentien varrelle sijoitettu pysäköinti muodostaa ikävän kentän. Hieman ylensyöneen oloinen Pandan alue on liioitellun tehokkaasti rakennettu. Rannan rakentaminen on jämäkkää ja liikennejärjestelyiden osalta toimivaa, vaikkakin pysäköinnin laajat kentät heikentävät miljööseen muodostumista. Kakaravaaran pientalojen täydennysrakentaminen on hieno yksityiskohta. Kilpailualueen erilaiset puistot antavat lupauksia ja niiden muodostama verkosto olisi voinut olla työssä kantavampi teema.

29. OMINTAKEINEN MAKEINEN

Tekijä on vetänyt isolla kädellä ja paksulla viivalla voimakkaan akselin keskustasta kohti rantaa. Ajatus on erittäin mielenkiintoinen ja herättää paljon lupauksia, mutta olisi kaivannut lisää herkempää kynää muodostaakseen Vaajakoskelle ominaista rakennetta. Tyylikkäästä havainnekuvausta sekä sympaattiset käsin piirretyt kuvat esittävät urbaania kaupunkikuvaa, joka voisi paikoin olla isommastakin kaupungista.

Raskaat kansirakenteet, keskustan raskas rakentaminen ja ylikukkulat pilaavat muuten potentiaalista puistoakselia, joka myös alkaa ja päättyy hieman epävarmasti. Akselin keventäminen ja toisaalta niveltäminen rantakortteleihin olisi muuttanut tilanteen ja silloin yhteys teollisuustalolle asti olisi ollut luonteva uudessa kaupunkipuistossa. Myös Pandan vanhan tehtaan rooli jää ehdotuksessa sivustakatsojaksi, eikä sen ympäristön kehittämiseen ole panostettu. Virranrannan alue on varmaotteinen, mutta pientalot lähellä rantaviivaa ahdistavat puiston pieneksi ja samalla yksityistävät sitä.

Täydennysrakentaminen on hienovaraista ja toimii hyvänä vastapainona akseleille. Isot linjat ovat oikean suuntaisia, mutta pyrkimys yhdistää eri alueita on toisaalta jakanut Vaajakosken uudelleen kahtia.

30. PATRUUNA

Veistoksellinen ja riemastuttava, mutta kaupunkirakenteeltaan ristiriitainen ehdotus. Vaajakoskentien varteen ja Tölskän rinteeseen sijoitetut uudet rakentamisalueet yhdistävät keskustan Virranrantaan, keskeisen aseman seudun ja Pandan kortteleiden jäädessä vaille huomiota.

Ehdotuksen uudet korttelit ja rakennusmassat ovat arkkitehtuuriltaan vaikuttavia ja veistoksellisia. Ne kuitenkin dominoivat kokonaisuutta, eivätkä muodosta säilytettävien rakennusten kanssa harmonista kokonaisuutta.

Ydinkeskustaan ehdotettu korttelirakenne perustuu nykyiseen katuverkkoon ja ruutukaavaan. Massoittelultaan ja mittakaavaltaan uusi kauppakeskus ei sovi luontevasti keskustaan, eikä yhteys aseman seudulle ei toimi luontevasti keskuksen läpi. Aseman ja kauppakeskuksen väliin muodostuvaa aukiota leimaa katu ympäristö.

Uudet radan ylittävät korttelit, rakennukset ja kansipihat ovat sijainniltaan perusteltuja ja mitoitukseltaan realistisia. Rakennusten rajaamat kaupunkitilat ovat kiinnostavia ja tilallisesti

Up&Down, kokonaissuunnitelma

Omintakeinen makeinen, kokonaissuunnitelma

Omintakeinen makeinen, havainnekuva

Patruuna, kokonaissuunnitelma

vaihtelevia, joskin keskustaraitti päättyy epämääräisesti SOK:n vanhan hallintorakennuksen pihaan. Liikekortteliin integroitu rautatieasema on toiminnallisesti järkevä. Pysäköintikenttä estää Pandan vanhan tehtaan vuoropuhelun uuden asema-auki-on kanssa.

Rantapuistoon esitetty sarvimainen rakennusmassa työntyy aggressiivisesti puistoon, jättäen itse puiston ahtaaksi ja sivurooliin. Rantapuiston ja Vaajakoskentien välinen kortteli on jäsentymätön.

Tölskän aluetta ja pohjoista Virranrantaa täydentävä korttelirakenne sekä Naulatehtaan alue ovat toimivan näköisiä ja oloisia. Ehdotuksessa on komeata massoitte-
luu, hyviä toiminnallisia ideoita ja näyttäviä havainnekuvia.

32. NIETOS

Tasapainoinen, perusteellisesti tutkittu ja eri osa-alueet huomioiva ehdotus. Kaupunkirakenne on periaatteiltaan toimiva, mutta jäykä.

Ydinkeskustaan ehdotettu nykyisiä kortteleita täydentäviä rakennuksia. Keskustasta tulee kuitenkin hieman hajanainen ja sekava. Korttelirakenteen kehittäminen on turhankin vaatimaton ja jäsentymätöntä. Kevyenliikenteen pääreitin ohjaaminen paritaloalueelle ei ole perusteltua.

Uusi liikekortteli ei toimi osa-alueita yhdistävänä linkkinä, vaan jää irralliseksi. Uusi kävelysilta sijoittuu kaupunkirakenteellisesti oikeaan paikkaan, mutta tilallisesti ja toiminnallisesti sen olisi toivottu olevan aktiivisempi, yhdistäen nykyisin hajanaista kaupunkirakennetta.

Virranrannan porrastetut rakennukset on oikeaoppisesti suojattu radan melulta ja asunnoista hyvät näkymät. Ehdotetut korttelit, rakennukset ja katulinjaukset pienentävät turhan paljon rantapuistoa.

Tekijä on laatinut perusteellisen analyysin ja vaikuttavat, ansiokkaat kaaviot suunnitteluperusteista. Puistoalueiden ja kaupunkitilojen ideointi ansiokasta. Käsini piirretyt näkymäkuvat ovat arkirealistisuudessaan sympaattisia.

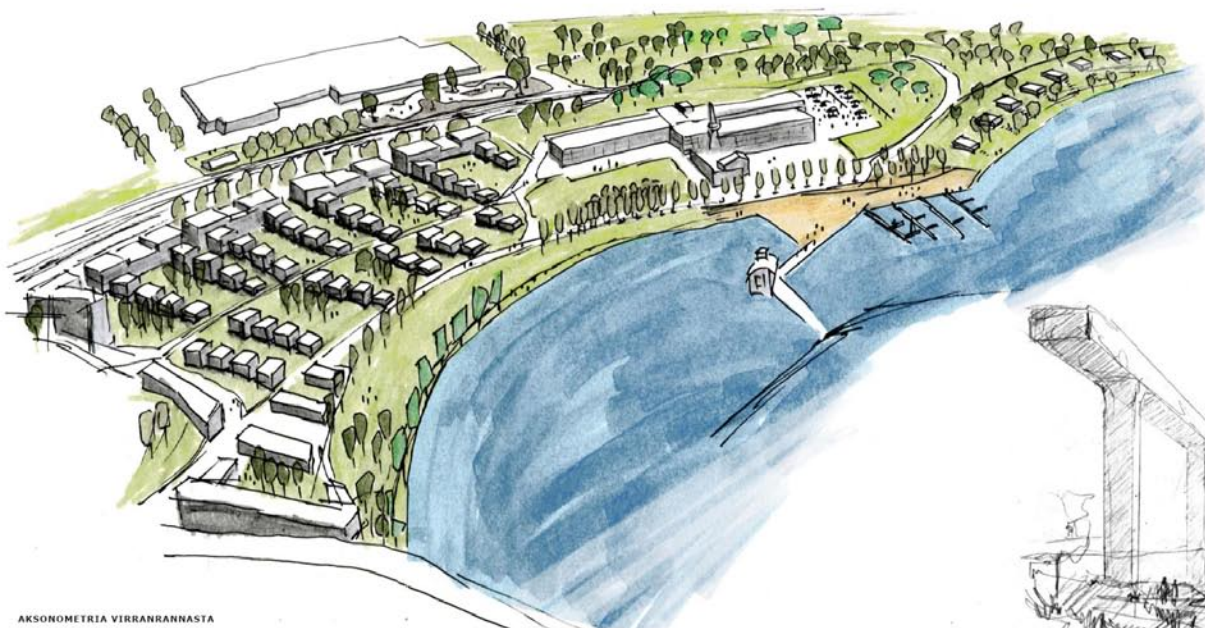
33. PALUU TULEVAISUUTEEN

Ehdotuksen "takautunut kehitys" on aiheuttanut hyvin tätä päivää lähellä olevaa arkkitehtuuria. Paluu tulevaisuuteen olisi ollut kiinnostavampaa, jos aikamatkalla tapahtunut muutos olisi synnyttänyt eri aikakausien sekoittumista pitkälle tulevaisuuteen. Peruslähtökohdat ja koko alueen käsittely synnyttää paljon hyvää ympäristöä, joka on pääosin oikeassa paikassa oikeaan aikaan. Ilmakuva on kauniisti esitetty.

Hallittu kokonaisuus kuitenkin onnahtaa raskaan keskusauki-on ja siihen liittyvän market-rakennuksen kohdalla. Vaajakoskentien kiertoliittymän kattaminen laajamittaisella kannella on hyvin kyseenalainen ja epärealistinen ratkaisu. Siten tärkeä katualue jää kannen alle ja toisaalta kannen päällä oleva väljä aukio ei liity kaupunkirakenteeseen eikä hyödynnä paikan mahdollisuuksia.

Nietos, kokonaissuunnitelma

AKSONOMETRIA VIRRRANRANNASTA

Nietos, havainnekuvat

NÄKYMÄ NAULATEHTAAN PÄÄDYSTÄ

Keskustan rakentaminen on yksinkertaisesti ja luontevasti toteutettu. Koko alueelle on sijoitettu merkkirakennuksia, jotka muodostavat vaajakoskelaisen identiteetin sijaan kansainvälisistä wau-arkkitehtuuria. Yhteys virranrantaan mutkittelee Pandan vanhan tehdasmiljöön kautta, joka aktivoi aluetta positiivisesti. Pandan alueen liittyminen pientaloalueeseen on onnistunut. Lähijunaliikennettä ei ole hyödynnetty ja radanvarsi on jätetty hieman oman onnensa nojaan.

Rannan alue on sympaattinen, vaikka rakentamispaikan potentiaalia on hukattu etenkin Vaajakoskentie varren kohdalla

35. VAAJAKOSKEN RAITTI

Ehdotuksessa on yhdistetty alueen eri osat kävelyraililla, joka toimii tekijän mukaisesti kokoavana aiheena. Raitti on toiminnallisesti rikas ja hyvällä paikalla elävöittäen sekä Pandan aluetta sekä keskustaa. Toimintoihin on eläydytty ja tekijä on ymmärtänyt kaupunkirakenteen syntyvän myös toiminnallisista elementeistä. Rakentamisen mittakaava on oikea, mutta lopullista vaikutelmaa heikentää viitteellinen esitys, josta ei välity riittävästi vaajakoskelaista tunnelmaa.

Keskustan täydennysrakentaminen on sopeutettu hyvin ympäristöön. Savonmäentien uusi linjaus muodostaa mukavan urheilukampuksen. Rannan alue sisältää hyviä ajatuksia, kuten raitin päätteeksi sijoitettu tanssipaviljonki ja uusi kevyen liikenteen silta Naissaareen. Rakentamisen raja on selkeä ja puistolle on jätetty riittävästi tilaa. Toimitilarakentaminen ja pohjoisosan pientaloalue ovat jäsentymättömiä ja jäävät irrallisiksi.

37. SISUKAS

Tekijä on osoittanut nimimerkkinsä mukaista sisukkuutta ja myös rohkeutta ehdotuksen suhteen. Perusratkaisu ja kokonaissuunnitelma on osunut oikeaan ja pyrkimys inhimilliseen arkkitehtuuriin välittyy sympaattisista näymäkuvista. Keskustan painopisteen muuttaminen keskeisesti on toteutettu rennosti ja samalla huomioitu tärkeät kevyen liikenteen yhteydet. Samalla on muodostettu historiallista eurooppalaista pikkukaupunkia muistuttava pieni kävelykeskusta, joka mittakaavaltaan vaikuttaa miellyttävältä ja idearikkaalta. Terveysaseman uusi sijoittuminen kauas esitetystä palveluasumisesta ei ole toimiva yhtälö.

Leppävedentien uusi linjaus on poikkeuksellinen idea, jota ei ole hyödynnetty parhaalla mahdollisella tavalla tien kulkiessa uutena keskustan "ohitustienä" alikulun kautta. Integroimalla uusi yhteys paremmin vanhan tien mukaisesti ja tekemällä muutos vasta keskustan kohdalla, olisi todennäköisesti saavutettu toiminnallisesti ja taloudellisesti parempi toteutus kahden rinnakkaisen tien sijaan. Tulevaisuuskylä parantaa saapumista Vaajakoskelle sekä täydentää luontevasti funkkisrakennusten julkisivua Vaajakoskentielle.

Rannan alue on täydennetty sekä työpaikka- että yhteisöasumisen alueena, joiden suhde toisiinsa on tasapainoinen, mutta yhdessä ne jättävät rantapuiston kapeaksi kaistaleeksi. Pandan alueella on keskitytty kulttuurikeskuksen ympärille muun alueen jäädessä kehittämättä.

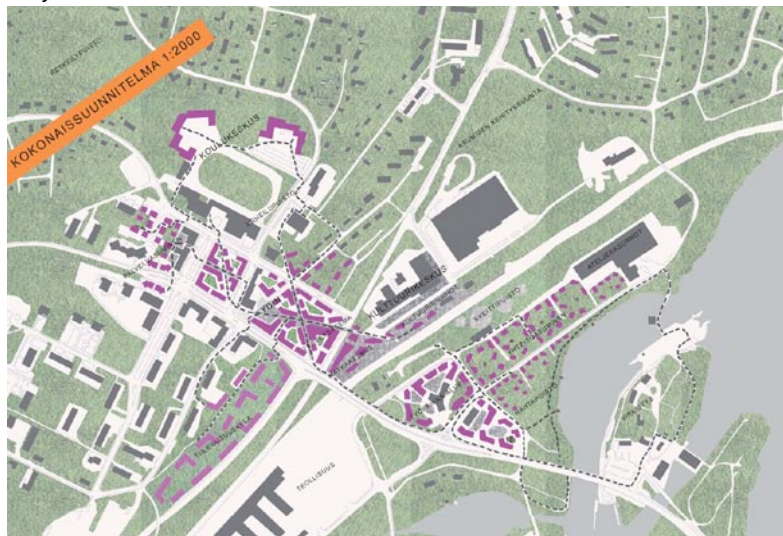
Paluu Tulevaisuuteen, kokonaissuunnitelma

Paluu Tulevaisuuteen, havainnekuva

Vaajakosken Raitti, kokonaissuunnitelma

4.4 ALALUOKKA

16. SYKE

Suoraviivaisesti keskusta-akselin varaan laadittu ehdotus. Ehdotetut ajatukset ja ideat oikeansuuntaisia. Kaikki kilpailun osa-alueet ja niiden väliset yhteydet on periaatteessa huomioitu. Ehdotus on valitettavasti jäänyt keskeneräiseksi ja kaaviomaiseksi.

Ydinkeskusta perustuu ruutukaavaan, jossa on vahva kortteileita lävistävä jalankulkuraitti. Raitin julkinen tila on jäsentymätön ja rakennusten massoittelu viitteellistä.

Toiminnallisesti hyvä keskeinen jalankulkuakseli yhdistää keskustan osa-alueita. Yhteys Pandan alueelle on myös selkeä. Leveä radan ylitse johdettu raitti / kävelykatu on myös hyvä ajatus, mutta se päättyy epämääräisesti.

Radan suomat joukkoliikennemahdollisuudet on hyödynnetty ja toiminnallinen painopiste sijoittuu aseman alueella. Radanvarteen ehdotetut toimitila- ja työpaikkarakennukset toisivat alueelle toivottua elämää. Valtatien päätteeksi on ehdotettu korkeampaa pistetaloa.

Puutarhan alueelle esitetyt pientalokorttelit ja Leppävedentien varren rivitalot voisivat olla toimivampia kaupunkimaisemmin ratkaistuina. Rantapuisto jää ahtaaksi ja luksusasunnot yksityistävät liiaksi pohjoista ranta-alueutta

Ehdotuksen massoittelu ja muotokieli on epävarmaa, siten ehdotuksen heikoin osa on rakennettu miljöö, joka jää arvailujen varaan. Havainnekuvat eivät luo sympaattista tulevaisuuden visiota keskustan miljööstä.

18. VIA

Ehdotus pohjautuu Vaajakosken teolliseen perintöön ja maisemarakenteeseen ja tavoittelee nykyisin hajanaisen rakennuskannan yhtenäistämistä ja kaupunkitilallisten ominaisuuksien kehittämiseen. Hyvistä tavoitteista ja ideoista huolimatta ehdotus jää keskeneräiseksi, eikä onnistu rakentamaan harmonista kokonaisrakennetta tai yhteyksiä eri osa-alueiden välille.

Ruutukaavaisen ydinkeskustan täydentäminen, katutilan vahvistaminen ja kevyenliikenteen reitistöjen kehittäminen ovat hyviä ajatuksia. Ydinkeskustan uusi korttelirakenne integroi olemassa olevat rakennukset osaksi uutta keskustaa.

Vanhon rakennusten huomioimisessa on myös purettavaksi aiottu terveyskeskus jätetty paikalleen. Toiminnallisesti monipuoliset ja tilallisesti vaihtelevat keskustakorttelit ovatkin, maisemallisten ratkaisujen lisäksi, ehdotuksen parasta antia. Keskeinen uusi liikekortteli jää vaatimattomaksi, eikä muodosta toivottua kaupunkirakenteellista yhteyttä radan ylitse Virranrantaan tai Pandan suuntaan. Aseman seutu ja Pandan alue on jäänyt pääosin rakentamatta. Virranrantaan ehdotettu kaareva asuinkortteli sopii luontevasti ympäristöönsä, mutta alue olisi kestänyt myös voimakastahtoisempaa kaupunkirakenteellista kehitystä. Maisemalliset, näkymiä avartavat ja avaavat ideat ovat hyvin perusteltuja, samoin vanhojen teollisuusrakennusten korostaminen kaupunkirakenteessa. Rantapuiston merkityksen korostaminen tärkeänä virkistysalueena ja siellä olevien kevy-

enliikenteen reittien kehittäminen ovat hyviä ajatuksia, kuten myös Pandan puiston kehittäminen yhteiseksi ja yhteisölliseksi puutarhaksi.

Dramaattiset tietokonemallinnuskuvat, kaunis alueleikkaus ja herkäät piirrokset rantapuistosta kertovat tekijän hyvistä tavoitteista vaihtelevasta ja elävästä kaupunkikuvasta.

20. HULPPEET NÄKYMÄT

Voimakastahtoinen ehdotus, joka lähtee liikkeelle Vaajakosken vaikuttavasta maisemarakenteesta, maastonmuodoista ja Virran suuntaan avautuvista näkymistä.

Hyvistä tavoitteista ja lähtökohdista huolimatta ehdotuksen esittämät ratkaisut eivät vastaa kilpailun keskeisiä tavoitteita harmonisesta eri osa-alueita yhdistävästä kaupunkirakenteesta. Ehdotuksen näyttävät ja voimakkaat rakennusmassat tai korttelit eivät sovi luontevasti ympäristöönsä, vaan muodostavat erillisiä ja irrallisia yksiköitä. Näyttävät rakennusmassat voivat luoda identiteettiä kaupungille, mutta niiden tulisi olla sopusoinnussa myös olemassa olevan rakennuskannan kanssa. Ydinkeskustan lounaaseen suunnattujen rakennusten koordinaatisto ei ole perusteltua keskusta-alueella, vaan sopii paremmin lähiömäiseen vapaaseen kaupunkirakenteeseen.

Keskustaan ehdotettu suuri Leppävedentien ylittävä kansirakenne ja sen viereen sijoitettu maamerkiksi esitetty liikerakennus edustavat myös Vaajakosken mittakaavaan sopimatonta rakennetta. Kansirakenne ei massiivisuudestaan huolimatta paranna yhteyksiä Virranrantaan.

Rautatieliikenteen hyödyntäminen on hyvä ajatus, mutta muuten liikennejärjestelyt uusine liittymineen, tunneleineen ja katu-linjauksineen eivät vakuuta.

21. GARDEN CITY OF TO-MORROW

Ehdotuksessa on huomioitu kilpailussa edellytetyt perusasiat. Yhteydet eri alueiden välillä ovat luontevasti sijoitetut. Kilpailija ei ole kuitenkaan hyödyntänyt täysin kaikkea potentiaalia, mitä kilpailualue tarjoaa. Puutarhakaupunki sekä Space Syntax –teoria on ollut tekijällä lähtökohtana, joka antaa työlle esitettyä materiaalia syvemmän pohjan. Kuitenkaan näitä lähtökohtia ei ole tutkittu riittävän pitkälle, jotta tilat ja yhteydet rakennusten välissä toteuttaisivat teorian mukaista aktiivista katutilaa. Suunnitelmassa on sen sijaan antauduttu perinteisen autoliikenteen ehdoille ja se näkyy katuverkon väljyytenä ja raskaana pysäköintinä.

Keskustakortteleiden umpikorttelit luovat tilallisesti väljän puoli-julkisen sisäpihan, mutta kansipaikoituksen massiivisuus ei mahdollista pihan viherrakentamista yhtä viehättäväksi kuin vastaavien kokoisten suurtalokortteleiden lähiympäristön tasolla olisi syytä olla.

Rakentaminen on varovaista etenkin Pandan ja virran rannan alueilla ja siten tekijän olisi toivonut esittävän laajemmin myös maisemarakentamista. Näiltä osin ehdotus jää viitteelliseksi.

26. UUDET RAITIT

Viitteellinen ja keskeneräinen ehdotus, joka ei tavoita toivottua, eri osa-alueita yhdistävää harmonista kaupunkirakennetta. Eh-

dotuksen esitysmateriaali on osittain vaikeasti tulkittavissa, vaikuttaen koosteelta erilaisista projekteista, jotka eivät muodosta selkeää kokonaisuutta tai suhdetta toisiinsa.

Ehdotus painottuukin enemmän toiminnallisuuteen sekä ympäristö- ja maisemarakentamiseen kuin uuteen korttelirakenteeseen. Ydinkeskustaan, kaupunkikuvallisesti merkittävään kulmaan, ehdotettu perhepuisto, on toiminnallisesti kaunis ajatus, mutta sen sijainti vilkkaiden katujen risteyksessä ei ole optimaalinen. Pandan pohjoispuolinen Leppävedentie muodostaa tiivistä urbaania katutilaa. Vanhan aseman kohdalle on ehdotettu aukiotilaa, josta ei kuitenkaan avaudu näkymiä tai yhteyksiä Virranrantaan.

Virranranta ja Pandan alue ovat jääneet lähes vaille huomiota. Kaupunkirakennetta ja kortteleita on täydennetty, lähiympäristöstä riippumatta, pääosin samankaltaisella ketjutalotyypillä. Ehdotuksessa on monia sympaattisia ja Vaajakosken keskustaa elävöittävää ideaa, joiden vaikutukset jäävät esityksen keskenäisyyden vuoksi osittain arvailujen varaan.

38. KATSE KANAVUOREEN

Kaupunkirakenteellisilta periaatteiltaan terve, mutta kaaviomainen ja keskeneräinen ehdotus.

Ydinkortteleiden nykyinen ruutukaava toimii hyvänä lähtökohana uudelle täydentävälle korttelirakenteelle. Ehdotettu uudisrakentaminen on kuitenkin tilallisesti jäsentymätöntä. Uuden liikerakennuksen sijoittaminen torikannen alle, Vaajakoskentien ja Leppävedentien risteykseen sekä ehdotetut tori- ja pysäköintialueet eivät muodosta kaupunkimaista saapumista Vaajakosken keskustaan tai toivottua linkkiä keskustan ja Virranrannan välille.

Virranrantaan esitetty liikennejärjestely on toimiva ja vapauttaa rannan kevyelle liikenteelle, samoin radan varren massoittelu on onnistunutta. Ranta-alueen uudet korttelit ja rakennukset eivät kuitenkaan ole luontevia. Naulatehtaan koillispuolelle esitetty asuinkortteli on turhan vaatimaton.

Valitettavan keskeneräiseksi jäänyt ehdotus, josta on aistittavissa hyviä tavoitteita ja yksittäisten osa-alueiden ratkaisuja.

41. MUURAHAINEN

Selostuksessa on analysoitu kilpailualueen lähtökohtia ja vastattu yksityiskohtaisesti luomalla suunnittelun linjat sekä kuvailtu eri osa-alueiden rakentamista. Mikäli tekijä olisi vastaavalla tarkkuudella paneutunut muun suunnitelma-aineiston tuottamiseen, olisi ehdotuksella mahdollisuus olla varovaisen täydennysrakentamisen puheenvuoro. Esitetty materiaali korostaa liikenneverkon ratkaisuja jättäen ehdotuksen rakennetun ympäristön arvailujen varaan. Yhteydet eri osa-alueiden välillä ovat huomioitu ja vanhan liikenneverkon hyödyntäminen on teknistä taloudellisesti luonteva ratkaisu.

Ydinkortteleiden täydentäminen ruutukaavan sovellutuksella pyrkii luomaan Vaajakoskelle pikkukaupunkimaista identiteettiä. Markettiin liittyvä liikerakentaminen rajaa liikennealueista väljän torin kohti virran rantaa, joka jää hieman piiloon keskustan toiminnoista. Toisaalta umpikortteli Leppävedentien varrella jättää suotta viheralueen vilkkaan tien viereen ja samalla muodostaa ahtaan sisäpihan.

Virran ranta ja Pandan alue on käsitelty varovaisen täydentävästi. Myös niiltä osin, jotka kaipaavat selkeästi parannusta. Tämä ei ole kovin perusteltu ratkaisu, etenkin kun viheralueiden käsittelyä ei ole esitetty.

Garden City of To-Morrow, havainnekuva

5. KILPAILUN RATKAISU

5.1 KILPAILUN TULOS

Kilpailu on tarjonnut uusia näkökulmia ja ratkaisumalleja Vaajakosken keskustan kaupunkirakenteen toteuttamiseksi. Arvostelussaan palkintolautakunta on korostanut omaleimaista kokonaisrakennetta sekä mittakaavallisesti ja arkkitehtonisesti toimivaa korttelirakennetta. Monipuolinen kortteli- ja rakennustyyppien kirjo edesauttaa elävän ja kestäväen keskustan syntymistä ja elinkaaritavoitteiden toteutumista.

Palkintolautakunta päätti yksimielisesti valita Vaajakosken keskustan arkkitehtuurikilpailun ensimmäiselle sijalle ehdotuksen nro 15 nimimerkiltään "Viilto", toiselle sijalle ehdotuksen nro 12 "Cittadina" ja kolmannelle sijalle ehdotuksen nro 34 "Current" sekä lunastaa ehdotukset nro 28 "Alea" ja nro 36 "Tumma suklaa".

Kunniamaininnat annettiin ehdotuksille nro 13 nimimerkiltään "Viiskulma", nro 25 "Raami", 27 "Willy Wonka" ja nro 40 "Karamelli".

5.2 PALKINTOLAUTAKUNNAN SUOSITUS JA JATKOSUUNNITTELUOHJE

Palkintolautakunta suosittelee, että alueen jatkosuunnittelua jatketaan yhdessä kilpailun voittaneen työryhmän kanssa siten, että myös muissa palkituissa ehdotuksissa esitettyjä osa-alueiden ratkaisuja voidaan ottaa huomioon tulevan kaavoituksen ja suunnittelun suuntaviivoina.

5.3 ARVOSTELUPÖYTÄKIRJAN VARMENNUS

Jyväskylässä 29.4.2010

Palkintolautakunta

Markku Andersson, palkintolautakunnan puheenjohtaja

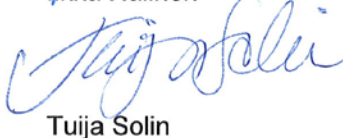
Veijo Koskinen

Aimo Asikainen

Ilkka Halinen

Tuija Solin

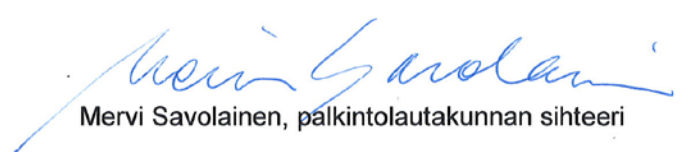
Anne Sandelin

Jussi Murole

Vesa Humalisto

Mervi Savolainen, palkintolautakunnan sihteeri

5.4 NIMIKUORTEN AVAUS

Nimikuoret todettiin avaamattomiksi. Palkinnot saivat seuraavat tekijät:

Ensimmäinen palkinto 35 000 euroa nro 15 "Viilto"

Tekijä ja tekijänoikeudet:
Petri Laaksonen, arkkitehti SAFA

Toinen palkinto 25 000 euroa nro 12 "Cittadina"

Tekijät:
Arkkitehdit Anttila & Rusanen Oy:
Jesse Anttila, arkkitehti SAFA
Mikko Rusanen, arkkitehti SAFA
Maarit Virkkunen, arkkitehti SAFA
Arto Ollila, arkkitehti yo
Antti Haataja, arkkitehti yo

Liikennesuunnittelun asiantuntija:
Jouni Lehtomaa, insinööri, Ramboll Finland Oy

Tekijänoikeudet:
Arkkitehdit Anttila & Rusanen Oy

Kolmas palkinto 16 000 euroa nro 34 "Current"

Tekijä ja tekijänoikeudet:
Selina Anttinen, arkkitehti SAFA / Anttinen Oiva arkkitehdit Oy

Työryhmä:
Anttinen Oiva arkkitehdit Oy:
Vesa Oiva, arkkitehti SAFA
Jussi Kalliopuska, arkkitehti SAFA
Riku Rönkä, arkkitehti SAFA
Sanna Meriläinen, arkkitehti SAFA
Karoliina Hartiala, arkkitehti yo

Lunastus 7 000 euroa nro 28 "Alea"

Tekijät ja tekijänoikeudet:
Jari Mänttari, arkkitehti yo / Dynamo Arkkitehdit ky
Panu Lehtovuori, arkkitehti SAFA / Arkkitehtitoimisto Livady Oy

Lunastus 7 000 euroa nro 36 "Tumma suklaa"

Tekijä ja tekijänoikeudet:
Risto Vuori, arkkitehti

Avustajat:
Titta Vuori, arkkitehti SAFA
Heli Koivu, arkkitehti

Kunniamaininta nro 13 "Viiskulma"

Tekijät ja tekijänoikeudet:
Arkkitehtistudio M&Y Moisala & Ylä-Anttila
Antti Moisala
Kimmo Ylä-Anttila, arkkitehti SAFA

Avustajat:
Tapio Kangasaho, arkkitehti yo

Kunniamaininta nro 25 "Raami"

Tekijät ja tekijänoikeudet:
Jaakko Kallio-Koski, arkkitehti SAFA
Kari Nykänen, arkkitehti SAFA

Avustajat:
Heikki Muntola, arkkitehti yo
Jorma Hämäläinen, liikenneinsinööri

Kunniamaininta nro 27 "Willy Wonka"

Tekijät:
Arkkitehtitoimisto Petri Rouhiainen Oy:
Petri Rouhiainen, arkkitehti SAFA
Sampo Sikiö, arkkitehti SAFA

Avustajat:
Pekka Vehniäinen, arkkitehti SAFA
Mika Koskela, arkkitehtiylioppilas
Antti Mentula, arkkitehti SAFA

Tekijänoikeudet:
Arkkitehtitoimisto Petri Rouhiainen Oy

Kunniamaininta nro 40 "Karamelli"

Tekijät:
Arkkitehtitoimisto Harris - Kjisik Oy:
Trevor Harris, professori, arkkitehti SAFA RIBA
Marta de Abreu Hartman, arkkitehti OASRN
Hennu Kjisik, TkT, arkkitehti SAFA
Sofia de Vocht, arkkitehti yo

Avustajat:
Henna Kemppainen, arkkitehti yo
Hannu Louna, arkkitehti yo
Ilkka Törmä, arkkitehti yo

Tekijänoikeudet:
Arkkitehtitoimisto Harris - Kjisik Oy

JYVÄSKYLÄ

4

13

E 75

9

23

E 63

VAAJAKOSKEN
KESKUSTA

PRÄVESI